LUCIAN PENESCU

DIAMANTE ÎN UMBRĂ

LUCIAN PENESCU

DIAMANTE ÎN UMBRĂ

EDITURA FACLA – 1975

CAPITOLUL I

Normal, trebuia să urmeze zîmbetul. Starea aceea de frenezie, de neastîmpăr şi, mai ales, de necunoaştere. Şi erau pe cale să se producă, la vestea plecării în staţiunea maritimă Orion. Constelaţie de stele, mai puţin divină, de blocuri, granit, nisip, apă şi, poate, mult soare. Fiindcă — noutate şi ordin — mecanismul era deja în acţiune, iar căpitanul de miliţie Mircea Trotuş...

O, nu ştiţi cine este? Un ofiţer deloc bălai, deloc tinerel, deloc...

Are importanţă? Poate da. Dacă cititorul va avea răbdare, va afla totul. Şi despre căpitanul Trotuş, şi despre...

Dar să trecem la altceva, fiindcă vremea deslămuirilor va sosi peste timp, iar atunci...

— Dragă Mircea, te echipezi ca pentru plajă şi plecarea la Orion. Cei de-acolo te aşteaptă.

Era acelaşi ton familiar, aceeaşi apropiere — poruncă în vocea colonelului Lazăr Nicolae, ştiute totdeauna. Şeful menţinea distanţa şi respectul, totul era executat cu multă dăruire şi ataşament.

Continuă:

— Cazul este dificil, fiindcă și începutul este în afara unor canoane umblate. Ieri s-a primit o anonimă. Ia-o, citește, studiază, dar nu cred c-o să afli mai mult decît încerc eu să-ți spun.

— Înțeles, tovarășe colonel. În foarte multe cazuri anonimele ne-au ajutat să elucidăm problemele la timp și chiar să preîntîmpinăm fapte ce puteau deveni pericole sociale, deși . . .

— Lasă impresia. Nu uita că nu avem dreptul să trecem cu vederea nimic. Este o obligație a organelor de stat, a fiecăruia, să verifice chiar și un caz de acest gen.

— Adevărat, tovarășe colonel, meseria.

— Ceea ce este deosebit în această anonimă este faptul că unele date sînt reale. Spun unele, fiindcă mă bazez numai pe cele verificate în cîteva ore. Robert Miller, omul de afaceri de peste hotare, a venit în țara noastră cu soția, frumoasa Nina. Institutul de cercetări medicale din orașul A, aflat aproape de litoral, există. Doctorul Geo Nasta, cercetător, figurează între personalul permanent al acestuia. Mai mult chiar, acest eminent specialist este un mare colecționar de artă. Ce are știm precis, fiindcă piesele din colecția sa care reprezintă rarități le-a declarat la oficiul județean pentru ocrotirea patrimoniului cultural național. Astea le știm. Dar nu cunoaștem înlănțuirea lor cauzală. Că acest Miller a venit special pentru a sustrage unele piese rare și valoroase din colecția respectivă, că doctorul Geo Nasta este dispus, și, mai mult, decis să le înstrăineze, și că binevoitorul nostru rămîne anonim deocamdată. Sîntem datori, deci, să luăm toate măsurile, chiar dacă ținem seama că în orice caz piesele declarate, nu au cum să fie înstrăinate legal.

— Înțeles, tovarășe colonel. Mă surprinde însă de ce nu a avut curajul să iscălească, în fond să ne informeze direct.

— Măi Mircelică, hai să judecăm și altfel. Poate în felul lui este un om cinstit, care pentru prima dată ni se adresează nouă. A mirosit că ceva nu este în regulă, a aflat, poate întîmplător, își dă seama de grozăvia acestui fapt și ne anunță. Nu are curajul să vină la noi, poate are și îndoieli asupra finalității, poate tocmai acest lucru l-a făcut să aibă rezerve, deci, într-un fel, pare scuzabil.

— Într-un fel. Afară de cazul, tovarășe colonel, cînd caută să ne pună intenționat pe o pistă falsă, să ne arunce o momeală, tocmai pentru a ne face să suspectăm oameni nevinovați, sau, cine știe, să-i facem acestui „anonim" jocul.

— Da, căpitane. Aici e aici. Și mi se pare că acest lucru nu trebuie neglijat. Așa că sarcina noastră, de data aceasta, pare tot la fel de dificilă. M-am gîndit și la o farsă, dar cred de la început că această ipoteză o putem părăsi, cel puțin pentru moment. Poate fi tot așa de bine un dușman al doctorului Nasta, un invidios, care socoate că noi, fără nici o verificare, fără nici o dovadă, îl vom înlătura definitiv sau, mai știi, prin cercetări și sîcîieli, îl vom compromite în fața colectivului, îl vom depărta de esența preocupărilor sale.

— Poate să fie ceva, deși nu cred că la nivelul lor intelectual, mai este în stare cineva să creadă că în acest fel îl poate compromite. De aceea cred, la fel ca și dumneavoastră, că pentru moment pu-

tem înlătura totuşi ideea unei farse, fără a o exclude total.

— Pare că sîntem lămuriţi asupra a ceea ce avem de făcut. Ai mînă liberă. Gîndeşte-te bine, documentează-te repede şi să vedem rezolvarea. Este cazul să nu mai iei din centrală pe cineva. Am impresie foarte bună despre băieţii de la Miliţia din C. De-acord?

— De acord, tovarăşe colonel. Zilnic o să vă trimit „vederi", o să devin cel mai turist, cel mai îndrăgostit de soare, de cură, ce mai, voi deveni locuitorul Orionului.

— La această dată, majoritatea turiştilor sînt străini. Miller stă într-o vilă separată. Multă atenţie. Îţi dai seama că un pas greşit ne va costa şi în relaţiile noastre, şi în viaţa celor „implicaţi".

— Da, tovarăşe colonel, înţeles.

CAPITOLUL II

Căldură. Şi ce căldură! Micul Fiat înghiţea distanţele. Circulaţia intensă animă atenţia căpitanului Mircea Trotuş, deşi căldura devenise apăsătoare şi intrarea în staţiunea maritimă îi apăru un simbol de performanţă.

Şi ce a urmat nu trebuie să vă reţină prea mult: prezentarea în staţiunea Orion la hotel Romanţa, ocuparea camerei 210 de la etajul II, cu vederea, aşa cum, desigur, cititorul a intuit, spre vila ocupată de Robert Miller şi soţia sa Nina; un duş, un ras, o bluză şi pantalon de plajă, apoi ...

Mai puţin turist, căpitanul părăsi camera hotelului şi, cu paşi leneşi, ciocăni discret la numărul 200. Legitimîndu-se, convorbirea se înfiripă normal.

— Sînt locotenentul Petre Lungu. Vă aşteptam, tovarăşe căpitan. La ordinele dumneavoastră.

Era drăguţ locotenentul. Un tip care putea fi luat şi doctor şi economist, dar şi şofer de la TIR, mai puţin însă poliţist. Asta, pentru început, era bine. Cu siguranţă că nu părăsise de mult timp amfiteatrul facultăţii, poate nu devenise nici tată. Mai ştii? Poate soţ?

— Ei, Petrică, acum să trecem puţin la fapte.

Tacticos, încet, poate prea încet, căpitanul Trotuş prezentă situaţia fără a admite întreruperi, ca brusc, să schimbe subiectul.

— Acum serveşte un Kent, să ne răcorim. De acord?

— Dacă vă servesc un Pall Mall, nu ar fi mai bine?

— Eu fumez Snagov. Dar acum vreau să intru în pielea unui personaj. Pricepi? Nu te gîndi la bătrîna doamnă Agatha Christie, nici la alte povestiri. Îmi imaginez un personaj care să devină schimbător, uşuratic, dar... Ştii tu ce înseamnă să nu rezolvăm totul rapid? Ne va prăji căldura

asta mai tare ca sarsailă. Dacă avem zile să ieşim din iadul ăsta, atunci fii convins că ne mănîncă.

— Au fost cazuri, în activitatea dumneavoastră, mai puţin izbutite?

— Într-un fel, da. Nu totdeauna am fost mulţumit de mine. Dar, în seara asta aştept să te întorci cu raportul privind obiceiurile domnului nostru.

Surîzînd amîndoi, seriozitatea reveni mai repede poate decît se cerea.

— Sînt convins că unele lucruri se vor găsi. Măcar un capăt. Trebuie să sperăm. Să ne ajute soarta ca în seara asta să plece la un bar sau altceva. Dar, hai iute la treabă. Ne vedem la masă, la orele opt. Îmi raportezi totul verbal. Reţii?

— Chiar par stagiar?

— Nu ştiu. Să vedem. Ei, succes!

CAPITOLUL III

A trebuit ca Trotuş să-şi aducă aminte, la numai cîteva ceasuri, că socoteala de-acasă... De data asta cel care a intervenit a fost telefonul. Două apeluri şi pauză. Pauză definitivă. Ştia că trebuie să ia legătura cu centrul.

Undeva era neliniştit. Aşa de repede să apară o schimbare? Şi totuşi, trebuie să relateze cîte ceva, fiindcă altfel...

— În oraşul A. ni s-a anunţat o sinucidere. E bine că vezi la faţa locului totul, fiindcă vila respectivă este proprietatea Institutului de cercetări medicale. Dacă se ivesc complicaţii mă vei anunţa.

Era suficient ce aflase pentru a porni la treabă, dar ne aflam în zilele înăbuşitoare de iulie, într-o căldură insuportabilă. Micul Fiat a pornit la comandă. Rula modest, spre oraşul A., o mică localitate balneară, nu departe de capitala judeţului, cu vile elegante şi interioare luxoase. Adeseori aminte îl predispuneau la visare. A fost de cîteva ori cu treburi acolo. Oraşul era făcut din multe străzi, care, la prima vedere, păreau întortocheate, dar care respectau şi adăugau planului iniţial, conceput ca un labirint. Fiecare stradă avea case ce nu semănau una cu alta, într-un fel minimul de arhitectură şi modern. În tot timpul anului, se perindau pe-aici zeci de mii de oameni obosiţi sau bolnavi, care, de cum se instalau, căpătau aerul unor vilegiaturişti bronzaţi şi liniştiţi, împăcaţi cu un program mai lejer: să meargă de trei ori pe zi la masă şi să-şi aducă aminte, seara, de afişele teatrelor.

Cînd a povestit, după prima vizită, impresiile, colegii i-au ripostat:

— Vezi-ţi de treabă! Acolo poţi înnebuni de plictiseală!

Şi iată că acum se apropia din nou de A. Cazul de cercetat se afla într-o clădire aparţinînd Institutului de cercetări medicale. În faţa lui fu-

sese deja postat un miliţian, aşezat pe o piatră kilometrică. S-a legitimat şi plutonierul s-a sculat grijuliu, a salutat molatec mestecînd cîteva vorbe, probabil în semn de raport.

— Procuratura... a încercat să întrebe.

— Da. Sus. Vă aşteaptă.

A urcat cîteva trepte şi a intrat în sufrageria largă cu podea de cărămidă roşie, cu o masă enormă de stejar în stil ţărănesc şi cu douăsprezece scaune cu spătar înalt. O scară interioară, cu trepte tot din cărămidă lăcuită, ducea la odăile de sus. Casa, cu ani în urmă somptuoasă, aparţinuse cine ştie cărui bogătaş.

Echipa era completă. I-a salutat, s-a apropiat de primul civil, cu siguranţă procurorul, bănuind după figurile schimbate, că este aşteptat.

În odaia simplă şi modernă, cu fereastră enormă acoperită cu perdea făcută parcă dintr-o reţea de cristale de gheaţă, nu era decît un pat îngust, o măsuţă cu oglindă pentru fardat şi două fotolii. Pe covorul pluşat cu ghirlande de flori roşii şi albastre era întins trupul unei femei, parcă într-o scenă de teatru. Aşezată decent, cu grijă aproape, rochia de casă îi acoperea genunchii, iar părul îi cădea, pieptănat, pînă pe umeri. Probabil sinucidere! Dracu ştie?! Şi femeia e destul de tînără! Era de mirare că nu prezenta răvăşeala specifică ce lasă să se bănuiască chinurile celui care s-a otrăvit sau a fost otrăvit. În odaie domnea ordinea, patul arăta ca şi cum cineva, care dormise liniştit, abia s-a ridicat din el. Obiecte de toaletă, flacoane,

sticluţe, în faţa oglinzii. Pe un fotoliu, o carte deschisă la prima pagină. Într-un cuvînt o cameră cu miros greoi, o dormeză, un covor pluşat, noptiera, un dulap, masă, două scaune, un aparat de radio, paharul de pe noptieră şi o sticlă de coniac franţuzesc parcă atunci începută. Şi la comandă începu totul.

Fotograful se agita şi se aşeza în cele mai bizare poziţii ca să-i iasă unghiuri clare şi fotografii concludente. Întotdeauna credea că numai imaginile lui alb-negru vor aduce dezlegarea.

Cercetarea mergea relativ repede, într-o mecanică cu care era obişnuit, şi, rămas doar cu procurorul, camera părea prea mare. Începu să mediteze, aşa cum se întîmplă ori de cîte ori era în faţa unui caz ca acesta. Oare aşa arată un final de viaţă? Asemenea gînduri nu erau cu nimic folositoare.

— Îţi este frică? a întrebat procurorul prevenitor. Şi fără a aştepta răspunsul, a continuat: Meseria. Asta e în orice anotimp, zi sau noapte, sărbătoare, vară, concediu, la fel. Vezi, nu are mai mult de douăzeci de ani şi era frumoasă.

Se referea la femeia întinsă pe jos. Căpitanul deschise poşeta de piele de pe noptieră. Înăuntru un buletin de identitate: Maria Spirescu, 29 ani, Bucureşti, strada Popa Sanda 13 bis, grupa de sînge O_1.

Căsătorită? Profesia?

— Ce păcat că noile acte nu menţionează şi restul! interveni procurorul dornic ca într-un ase-

menea moment totul să vină în ajutorul rezolvării cazului.

Anunțat încă de la început, locotenentul Petre Lungu își făcu și el apariția. A fost luat în primire imediat de căpitanul Trotuș.

— Paharul, sticla de coniac și la analiză. Să mi se aducă repede rezultatul.

Apoi adresîndu-se unui locotenent-major care efectua inventarierea, pregătit să finalizeze:

— Ilustrata ai inventariat-o? Și îi arătă pe masă o vedere timbrată, cu numele victimei în dreptul expeditorului, cu un singur cuvînt: Salutări!

— Pune-o în mapă. Pare a fi importantă.

Continuîndu-i ideea, procurorul interveni:

— N-a apucat s-o expedieze. Probabil are pe cineva acasă, nu chiar atît de apropiat, altfel îi scria mai sentimental.

Căpitanul și-a amintit de colecția sa filatelică. Pe vedere — un parc din capitală — era lipită o marcă din seria de artă a anului 1972, cu valoarea de 2,75 lei. De ce a francat cu valoare mare? Oare nu știa că se taxează numai cu 0,40 lei?

— Apuc-o cu batista. Astup-o bine.

Locotenentul Lungu dădea sfaturi unui civil din echipă apărut ca din pămînt.

Lucrul părea încheiat.

Pe coridor, o bătrînică trecută de vîrsta pensiei se tînguia:

— Maică și ce tînără, adevărată doamnă!

Înainte de răspuns sau compătimire, locotenentul interveni:

— Mătușă, coboară în sufragerie.

Apoi către un ofițer din echipă:

— Ai strîns pe toți locatarii jos, în sufragerie? Cei prezenți...

Căpitanul a coborît primul și pe verandă plutonierul ce stătea de pază supraveghea.

— Sînt locatari mulți?

— În afară de bătrîna îngrijitoare, locuiesc paznicul, administratorul stațiunii și un alt pasager. Uite-i pe toți.

Se întrerupse. Locotenentul îi făcu semn. Enumerarea oamenilor se confirmă. Lungu a continuat:

— Am pregătit pentru anchetă camera-verandă. Este cea mai izolată.

— De acord. Să începem...

Și primului introdus i se lansă întrebarea:

— Tovarășe administrator, deși mă adresez ca martor al evenimentului, vreau să știu calitatea dumneavoastră oficială.

— Da. Înțeleg. În vilă locuiesc eu, Mincu Teodor, fiindcă, neavînd familia aici...

— Da. Și mai cine?

— Bătrîna Popa Valentina, îngrijitoare de vile, Mocanu Cornel paznic al grupului de vile din complexul de jos, într-o cămăruță la subsol, și-acum mai este un singur vizitator, cum îi spune...? Da. Grigore Paul. Venit la stațiune la 25 iunie 1973, odată cu... Odată cu ea. Moarta. Dar nu erau împreună.

Și ceea ce a urmat se încadra în planul cercetărilor: intervenția echipei operative, obiectele suspecte luate, corpul sinucigașei trimis la morgă,

obișnuita anchetă, înceată, obositoare, care nu părea să ducă la nimic.

Mătușa Valentina, sfioasă, acum parcă aplecată de greutatea anilor și de durere, urmă. Părea sincer impresionată, mai puțin dornică de-a-și da importanță.

— Ca în fiecare dimineață la orele șase, mă scol, deretic pe culoar și aștept ieșirea locatarilor, mai ales a doamnei... moartei, că de-acolo începem. Știți, de zece zile a venit, în fiecare dimineață era la aceeași oră cu mine în picioare. Chiar mă și miram: odihnă, program, sau? Azi, văd că din cameră nu vine nimeni. Și nici zgomot, nici un fel de zgomot. Știți, eu nu prea aud bine, dar cu ajutorul aparatului înregistrez totul ca o mașină. Trece o oră, nimic. Atunci bat la ușă, după care dau să intru. Doamne ferește, m-am speriat, am anunțat imediat pe toată lumea, am telefonat la miliție.

— De unde știai că e moartă?

— Păcatele mele, dacă nu mai mișca și era rece!

Femeia în jurul a șaizeci de ani, îmbrăcată cu un halat albastru-închis, curat și bine călcat, părea simplă și cinstită, puțin speriată. Avea un obraz alb și puțin rumen, cum au femeile în vîrstă trăite mulți ani în aerul curat de la țară. Ochi mici, voce voalată. Totul părea să fie foarte firesc.

— Mdal De cînd sînteți la vilă?

— De trei ani, de la pensionare. Am fost îngrijitoare la spital. Sînt singură. Unchiașul a murit de mult. M-a angajat domnul administrator Mincu, trăiască-l Dumnezeu!

— Vă referiți la Institutul de cercetări medicale?

— Da...

Următorul a fost paznicul.

— Mă numesc Mocanu Cornel. Am cincizeci de ani și sînt în serviciu aici de trei ani. Am fost acar, dar un accident m-a forțat să plec. Ieri am fost liber și m-am dus la C. la un proces. Azi am venit la ora nouă, puțin înainte de dumneavoastră și am auzit întîmplarea.

Paznicul avea trăsături dure, cu linii accentuate. Două cute porneau din ambele părți ale nasului și coborau pînă în colțurile buzelor. Părul rar și de un castaniu șters, puțin cam lipit de țeastă, ca și cum și-ar fi păstrat mai tot timpul cascheta de ceferist pe cap. Vorbea neîntrerupt, să termine mai repede și să nu se amestece într-o astfel de treabă, el are grijile lui, are nevastă și copii, oricum n-are cum să facă bine unui om deja mort.

— Ai cunoscut-o pe victimă?

— Da. Chiar ieri, cînd m-am dus la C., m-a rugat să-i pun o scrisoare la poștă, zicea să ajungă mai repede.

— Recomandată?

— Nu. Adică nu mi-a spus. Am pus-o la cutie.

— Ce adresă?

— Nu am citit.

— La care cutie poștală?

— În fața atelierului de reparat radio. Mă rugase bătrîna să-i aduc aparatul de urechi de la reparat că, știți, nu aude.

— Și?!

— De-abia azi i l-am adus, la nouă, fiindcă, ferească Dumnezeu, tai lemne și nimic! ...

Administratorul intră, mîndru, plin de el, căutînd forțat a lua o mină solemnă.

— Ce știți despre ...

— Astă seară, să vedeți, am întîrziat la localul „Trei Brotăcei", select, am venit la șase și un sfert dimineața.

— De unde știți exact ora?

— Vedeți, domnul inginer, locatarul nostru, era în grădină. Mi-a spus: „Ia te uită ce devreme!" M-am uitat la ceas. Știți, nu eram chiar beat.

— Atunci ați aflat despre ...

— Nu. Mai tîrziu. M-au sculat din somn cei-lalți.

— Cine?

— Domnul inginer.

— Dumneavoastră ați angajat femeia de serviciu acum trei ani?

— Pe tușa Valentina?

— Da.

— Vai de mine, atunci de-abia am venit.

— Unde ați lucrat?

— Am fost felcer în armată și m-au eliberat din funcție odată cu reducerile.

— Băutură aduceți în vilă?

— Eu? Deloc. E interzis. Dar să nu uit. Ieri, m-a rugat domnul inginer să-i cumpăr o sticlă de coniac franțuzesc pentru doamna, adică ... moarta, știți, spunea că-i face surpriză, dar am uitat să ...

— Deci, domnule inginer Paul Grigore, dumneavoastră declarați — intrase la rînd ultimul intervievat — că nu erați sculat la orele șase și un sfert, ci la opt, și-atunci ați discutat cu tovarășul administrator.

— Desigur.

Ținută îngrijită, gesturi scurte, măsurate, trădau un intelectual stăpîn pe sine, poate ajutat și de experiența căpătată în cei 45 de ani de viață. Necăsătorit, ține la tot ce era legat de prezentarea în societate, mai ales că Institutul de cercetări pentru aparatură medicală din București, unde lucra, impunea cu siguranță aceasta.

— Se pare că ieri ați rugat pe administrator să vă aducă o sticlă de coniac franțuzesc. Adevărat?

— Imposibil. Coniac nu beau niciodată. Nu-mi amintesc.

— Era în legătură cu victima. Voiați să-i faceți o surpriză?

— Nu. Este imposibil.

— Domnule inginer, sîntem obligați să vă atragem atenția că declararea adevărului în fața organelor anchetatoare este o datorie a fiecărui cetățean.

— Anchetatoare? Nu.

— Credeți că situația de față vă avantajează?

— Nici pe dumneavoastră, domnule.

Era inutil. Lungu părea enervat, dar se stăpîni. Căpitanul i-a făcut semn să termine. În doi dialogul se înfiripă.

— Toţi au minţit. Bătrîna a ascultat la ora şase la uşă, dar, neavînd aparat, nu putea auzi. Că a fost angajată de administrator acum trei ani, şi acesta nu recunoaşte. Că inginerul l-a întrebat la ora şase şi un sfert, iar acesta susţine ora opt. Că nu l-a trimis să cumpere o sticlă de coniac. Că paznicul este angajat tot acum trei ani. Că şi femeia de serviciu şi administratorul şi inginerul lucrează sau au lucrat în domeniul sănătăţii. Că...

Un ciocănit în uşă, şi raportul operativ se derulă. În sticla de coniac nu se află otravă, numai în păhăruţ s-a găsit coniac şi o concentraţie puternică de paration (Tiofosfat de dietil nitro fenil — CO H 14 NO 5 PS), care a produs fulgerător moartea. Nu s-a găsit sticla cu toxic, iar autopsia nu a arătat perfect simptomele ce apar de regulă în asemenea otrăvuri: micşorarea pupilei, transpiraţie, convulsii şi altele. Din sticlă s-au consumat circa 60 grame, adică două — trei păhărele. Moartea s-a produs la orele cinci şi jumătate dimineaţa.

— Clar, domnule anchetator. Coniacul franţuzesc destupat, victima moare nu din coniac, ci otrăvită. Nu miroase a bine. Ce zici? Căpitanul s-a întors spre Lungu:

— Clar, domnule locotenent, omor sau sinucidere? Asta ai vrut să întrebi?

— Exact, tovarăşe căpitan. Tare cred că este omor. Şi mai este ceva: are legătură sau nu cu cazul nostru? Sigur are şi deci trebuie să mergem pînă la capăt.

CAPITOLUL IV

Operativa nu avea nimic solemn. În biroul simplu, cu masă lungă şi multe scaune, era rumoare. Ajutoarele repartizate căpitanului Mircea Trotuş au făcut cunoştinţă cu datele înregistrate pînă acum şi cu sarcinile de îndeplinit.

— Aşteptăm rezultatele biografiilor amănunţite ale tuturor celor care, într-un fel sau altul, au luat parte la... deocamdată presupusa crimă. Importante vor fi datele legate de victimă.

Căpitanul Trotuş continuă:

— Supravegherea locuinţei din Bucureşti, cine-o face?

— Cu consimţămîntul direcţiei, cazul va fi cercetat de noi. Şi bineînţeles, nu a fost uitat acest lucru, drept pentru care un lucrător a fost pus să vadă tot ce se întîmplă în strada Popa Sanda 13 bis, din Bucureşti. Ştim că victima nu era căsătorită şi locuia singură într-o vilă înconjurată de o grădină frumoasă. Să aşteptăm ce surprize ne rezervă viitorul, deşi mă îndoiesc de pe acuma că mai au ce căuta acolo criminalul, sau criminalii.

— Dar dacă este o femeie?

— Nu-i exclus. De altfel, pînă la elucidare, să nu localizăm în nici un fel pe cel sau pe cei care îi căutăm. De acord?

Lungu, rămas singur cu căpitanul, s-a mărginit să clatine din cap, poate în semn de aprobare, ca să fie uimit imediat de noul plan al ofiţerului.

— Eu am treburi urgente, trebuie să părăsesc cîteva zile localitatea. Știu că ai primit o învoire să-ți aranjezi niște treburi personale în capitală. Ai ceva împotrivă dacă mă vei ajuta să aflu cum a decurs înmormîntarea? Orice detalii în această ciudată afacere să nu le neglijăm. Șeful a și cerut ca în cel mai scurt timp să elucidăm cazul și să-i prindem pe criminali. Lui i se pare simplu și nu vrea să pierdem. Ei, ce zici?

— S-a făcut, l-a asigurat Lungu.

— Ceremonia are loc în această după-amiază la Crematoriul Central din București. Poate prinzi la timp trenul.

— Nu e nevoie, voi merge cu mașina.

— Atunci, ne despărțim. Berea o ciocnim altă dată.

Drumul spre Capitală a durat aproape cinci ore, în metropolă circulația fiind aglomerată datorită și sezonului de vară. Era prima dată cînd Lungu intra în Crematoriul „Cenușa". Student fiind, trecea des pe la poalele dealului spre Șoseaua Viilor unde avea cunoscuți, dar niciodată curiozitatea nu l-a împins într-acolo. Clădirea rece și misterioasă, așezată sus pe deal, îi da un sentiment de teamă, în ciuda faptului că vara era înconjurată de pomi uriași și că avea o arhitectură impunătoare. Prea multă frumusețe, prea surîzătoare imagine, prea echilibrată, ca să nu ascundă ceva terifiant. De cîte ori a trecut pe-acolo, se gîndea instinctiv la altceva, parcă străduindu-se să uite pe unde trece.

Ceremonia, de altfel scurtă, îi lăsă un gust amar. Parcă asistase la pierderea unui prieten, mai ales că de față nu se aflau decît două femei, relativ tinere, probabil colege de serviciu ale victimei și un bărbat înalt, cu ochelari, bine legat, între două vîrste. Nu știa ce l-a făcut să-l privească atent, poate siguranța personajului, poate acea robustețe de actor american din filmele sportive, poate... în orice caz un tip care nu putea fi uitat prea repede.

A înregistrat totul, cît mai discret și toate personajele erau acum imortalizate, pentru orice eventualitate, în „arhiva" memoriei lui. Să nu pară un spectator al acestui caz, s-a simțit obligat să stea și la o altă ceremonie, de data asta cu asistență numeroasă, timp în care căldura devenise insuportabilă în automobil. Se pregătea să demareze de la parcare, cînd un splendid Ford negru decapotabil, cu siguranță un ultim tip și poate o comandă specială, se opri lîngă locotenent. Și, curios lucru, ce l-a impresionat cel mai mult era femeia de la volan: o frumusețe blondă, tînără, cu un aer de stea de cinema. O privea cît mai neinteresat cu putință, căutînd cu insistență să-și amintească unde o mai văzuse, deși nu era sigur.

Numărul mașinii indica o provincie din Franța. Totuși, a cunoscut-o undeva.

Femeia a intrat repede în clădire, cu pas legănat, puțin șovăielnic. Practic, în loc să plece, Lungu a așteptat urmarea. N-a durat decît cincișase minute. Femeia a ieșit, s-a urcat grăbită la volan și a plecat. Lungu a intenționat, în prima clipă, s-o urmărească, dar instinctul cerea contra-

riul. A părăsit mașina și, apropiindu-se de portar, a încercat:

— Doamna aceea blondă de adineauri... și-a întins mîna spre buzunar, căutînd legitimația.

Desigur că gestul a fost inutil, fiindcă informația a și fost lansată:

— Nu o cunosc. M-a întrebat cînd are loc arderea femeii Spirescu. Știți, a fost acum o oră. N-a mai zis nimic și a plecat.

— A vorbit românește?

Portarul l-a privit surprins.

— Desigur.

— Altceva, vreun alt gest n-ai observat?

— Nu. Poate numai figura ei prea veselă. Noi aicea sîntem obișnuiți altfel.

— Mulțumesc!

Nu mai era cazul să-i arate legitimația.

Lungu a pornit mașina, convins că și-a ales o meserie destul de afurisită în comparație chiar cu munca redactorului de ziar, omul veșnic în alertă, care, după ultimele statistici, ar trăi cel mai puțin. Dar nu a încetat să se frămînte cine era femeia și cum de i-a scăpat fără s-o fotografieze. Singur căuta scuza.

Aglomerația serii îl enerva acum. Era cuprins de neastîmpăr, de foame. Trebuia să facă ceva. A pornit spre „Emil", un mic bar de zi, numit așa după numele responsabilului. Se simțea aici ca acasă, nu-l agasau ospătarii cu băuturi alcoolice îndoielnice. Era un cunoscut de-al casei.

De data aceasta a întîrziat mai mult ca de obicei. Îl amuza o pereche de la masa din față. O blondă asemănătoare celei întîlnită azi. Pînă la urmă a scos portvizitul, a plătit și, în același timp, fotografia victimei, luată de la miliție, a căzut pe masă. Și atunci, ceva l-a făcut să tresară: femeia din Fordul decapotabil, de la crematoriu, semăna perfect cu victima.

Era imposibil! Dar... Coincidență? Imposibil! A întrebat special de Maria Spirescu. Soră? Atunci de ce mașina avea număr străin? Poate, soră, fiindcă a conversat în românește.

În orice caz, prima enigmă.

Lungu a luat carnețelul, a notat și l-a așezat împreună cu aparatul său de fotografiat — un „Phlexaret" — în buzunarul din spatele scaunului din mașină. A privit ceasul. Era aproape de miezul nopții. Dacă voia să prindă o noapte de odihnă, trebuia să se grăbească. Dar ceva nu îl lăsa în pace, poate cina, prea consistentă, deși era convins că alta era cauza. Și, totuși, a condus mașina prudent, leneș, spre casa victimei. A oprit la o depărtare de 100—150 metri, ținînd seama de numerele de la casă, iar restul drumului l-a făcut pe jos, convins că nu numai acum, dar chiar și ziua strada trebuie să fie liniștită. Deși bine luminată părea mai degrabă o alee de parc laterală, tăcută, impresie lăsată și de arborii mari de pe margine.

Nu a întîlnit nici un trecător. În fața casei, pe celălalt trotuar, a încetinit. În vilă, printre obloanele lăsate, juca o rază de lumină. Cineva — era convins — umbla cu lanterna prin casă, ferindu-se să fie văzut din afară. Fără grabă, Lungu a traversat, a ocolit curtea, pășind într-o alee scurtă, bine pietruită și a continuat observația. Brusc lumina din interior s-a stins pentru o clipă, dar ime-

diat a reapărut. Curtea rămase cufundată în umbră, iar strada îi părea acum foarte bine luminată. Nu se gîndea decît să afle cine locuia în interior la acea oră. Cine umbla cu atîtea precauții? Nici un zgomot nu răzbătea din interior. Lungu regretă că nu luase lanterna din mașină. Nu voia însă să se întoarcă.

Trebuia să-l anunțe cît mai repede pe căpitanul Trotuș.

A înaintat cu prudență, ferindu-se să facă cel mai mic zgomot. Ajunsese tocmai la concluzia că necunoscutul era... o femeie. Oare femeia cu automobilul Ford?

Poate că acum era momentul cînd putea să pună mîna pe toată afacerea asta blestemată. Dar așa cum se întîmplă uneori în viață, de această dată trebuia amînat, fiindcă nu avea un ordin al Procuraturii, învoirea expira, iar necunoscutul putea etala totul pe o carte.

CAPITOLUL V

Hotel Pax, cu peste o mie de locuri, destinat mai ales turiștilor străini, se afla pe malul mării. Douăsprezece etaje, totul în beton și sticlă. Jos,

la parter, un bar enorm și răcoros, cu geamuri de jur împrejur, ca un acvariu. Pereții, din pietre de rîu îngropate, etalau o colecție întreagă de tingiri strălucitoare de aramă. Chelneri cu veste galbene și papioane negre se învîrteau cu dexteritate printre mese. Căldura excesivă din acea zi era pricina aglomerației la barul hotelului. Plaja, tot atît de plină. Te întrebai: de unde atîta lume? Dar treaba noastră este să urmărim firul evenimentelor, nu să facem o cronică estivală...

Un bărbat destul de tînăr, bronzat, brunet, cu ochelari albaștri, părea că are o singură preocupare: să admire un pahar de citro, din care rareori sorbea cîte o picătură. Lenevea de mai bine de două ore, convins că răbdarea ospătarilor a ajuns la margini. Totul ar fi părut extrem de normal, dacă, la intrarea unei femei elegante, fizionomia bărbatului nu s-ar fi schimbat brusc.

Frumoasa blondă pare că era așteptată. Înaltă și suplă, purta un taior de un galben palid, în mînă pălăria dintr-un pai strălucitor. La gît îi atîrna lejer o eșarfă de un roșu sidefiu. S-a apropiat de masa unde un bărbat se și ridicase în picioare invitînd-o pe singurul scaun liber, alături de o altă pereche de tineri, după înălțime și părul blond ca și cînepa, probabil suedezi.

— De trei zile te-aștept. Nu mai pot suporta. Trebuie să rezolvăm cît mai repede totul. Ai primit corespondența?

— Nu. Și nici nu cred că o vom mai primi.

— Cum?!

— Mary e moartă. Ieri a fost dusă la crematoriu. Totul s-a terminat.

— E imposibil! s-a crispat bărbatul, adîncindu-i-se dintr-o dată cutele frunții. Nu poate fi așa. Nu te cred...

— Te rog să-ți păstrezi calmul, altfel, doctore, s-ar putea să ai aceeași soartă, spuse ea cu o bruscă duritate.

— Cum, Nina, e-adevărat?

— Pentru azi ajunge. Vei primi în curînd știri de la mine, iar pînă atunci delectează-te la mare. Bani ai, așa că nu-ți pierde firea, se domoli ea, văzîndu-l atît de speriat.

Fără să-și ia rămas bun, Nina plecă imediat, cu graba unei femei care știe să-și poarte printre bărbați trupul frumos.

În furnicarul de lume din bar incidentul trecu neobservat. Un singur om fusese numai ochi: locotenentul major Dan Micu. Îl reperase greu pe bărbat. Ce are să facă? Alesese pentru urmărire femeia, convins că bărbatul odată ajuns la destinație, n-o să aibă altceva mai bun de făcut decît să aștepte instrucțiunile.

Va să zică, o mică rețea!

Începutul a fost simplu. Femeia a cerut o cameră, a plătit în valută și a urcat la etajul al II-lea. Locotenentul major, în numai cîteva minute, află numele ei. În pașaport scria Nina Miller.

Planul se închegă repede. Legătura cu căpitanul Mircea Trotuș și o echipă de la miliția din C. stăteau la dispoziția sa pentru a-l urmări pe individul din bar. De rest, se va ocupa singur. Adică de Nina. Frumoasă femeie! Dacă este slab de înger, cine știe?!...

Dan Micu, inițiat în tainele noii misiuni, avea acel ciudat sentiment ce vine întotdeauna cînd omul se simte în siguranță. Acel sentiment că victoria se apropie, că dezlegarea nu va întîrzia prea mult. E drept că la acest final a ajuns întotdeauna în cei doi ani de criminolog. Era mîndru.

Fumă o țigară, așteptă pe lucrătorul care îi aduse o geantă cu scule, aparatură și un halat de lucru, așa cum ceruse. Fără alte pregătiri, urcă scările hotelului. Coridorul de la etajul al II-lea era aproape gol. Îmbrăcă în fugă halatul. Surpriză... Aproape că se sperie văzîndu-l în față pe bărbatul de la bar. Micu nu se feri. Merse liniștit pînă la capătul coridorului, coti și, în loc să coboare scările, ieși pe balconul etajului în partea dinspre fereastra camerei cu numărul 13. Cîteva scaune pliante în plin soare, la acea oră goale, îl determinară să încerce. Dintr-o dată redeveni turistul obișnuit. Se amuza de atîtea travestiuri, căci se îmbrăcă cu o grabă de actriță între două acte. N-avea ce face, i-ar mai fi trebuit un om. Dar, hazard sau nu, ușa de la balconul camerei ocupată de Nina era deschisă. Avea speranța că finețea auzului îi va da posibilitatea să asculte ceva. Și ceea ce intui, se întîmplă.

— De ce vii nechemat? auzi cu o claritate teribilă.

Îi venea să salte de bucurie.

— Este cazul să ne expunem gratuit?

— Nina, înțelege, trebuie să acționăm rapid. Am impresia că sînt urmărit. De cînd am reușit să pun mîna...

— Taci, se aude zgomot!

Dialogul a fost suspendat.

— Unde ai predat Mariei materialul?

— Cum unde? În staţiunea A, m-am deplasat personal. Urma să-l expedieze acasă. De unde să ştiu că se va întîmpla apoi ce s-a întîmplat?

— Dacă te-au filat, înseamnă că urmărirea se face de mult. Vor să afle cu cine lucrezi.

— Am fost la înmormîntarea Mariei. Speram să găsesc ceva.

— La crematoriu? Cînd? Şi m-ai minţit că nu ştii nimic.

— M-ai urmărit?

— Nu. Dar de ce oare nu ne-am întîlnit?

— Nu ştiu. Nu mi-ai spus nimic. Dar să uităm. Şi nu am găsit nimic. A pătrunde din nou în vila Mariei este imposibil. Acum sigur este împresurată de pază.

— Nu ştiu.

În această clipă uşa balconului a fost trîntită cu zgomot iar locotenentul major Micu nu mai află nimic. N-avea sens să insiste. Încerca plăcuta mirare să verifice ceea ce el presupusese. Dar cînd se va întîlni cu Petre Lungu şi vor depăna povestea! Cu toate acestea, rezultatele apăreau încă destul de greu. Căldura, călătoria, urmărirea, emoţiile înscriau ziua de azi cu literele grele ale oboselii.

Socoti că practic nu mai rămînea aici nimic de rezolvat şi se îndreptă spre sediu. Era încurcată rău afacerea!

Dar, ajuns la sediu, deveni încrezător în sine.

Mai ales că sosiseră şi rapoartele. Surpriza au constituit-o datele despre individul din bar: îl chema Petre Irimescu, medic la sanatoriul TBC din localitate.

Locotenentului major Micu îi rămăseseră în minte cîteva date. În urmă cu doi ani, doctorul călătorise prin ONT în Italia şi acum depusese din nou forme pentru a vizita o serie de ţări apusene. Mare amator de obiecte de artă. Locuieşte în C., într-un apartament pe strada Libertăţii la numărul 203, etajul III...

Caracterizare sumară, dar destul de limpede pentru locotenentul major Micu. Deocamdată.

Consfătuirea nu semnală noi amănunte şi descoperiri. Stabili cum trebuie făcută în continuare supravegherea celorlalţi, a lui Irimescu, Mocanu, Nina. Planul expus a fost aprobat de căpitanul Trotuş.

La rîndul său, căpitanul Mircea Trotuş trebuia să raporteze şefului ierarhic. Simţea că ceva ţinea în această cercetare, lucrurile pe loc. Tocmai se pregătea să plece, cînd Micu fu chemat la telefon. Presentimentul acela de izbîndă îi cam scăzuse.

— Tovarăşul locotenent major Micu?

— Da.

— Locotenentul Stan raportează: Irimescu, pe care-l urmăream, s-a sinucis la hotel.

— Şi ea?

— Franţuzoaica este în cameră, n-a ieşit.

— Staţi acolo. Venim imediat.

Trînti receptorul, coborî în fugă scările şi maşina de serviciu aştepta să-i ducă la destinaţie.

— Ei, Dan, tare mă tem că Miller ăsta a început un joc tare şi deocamdată stă în vilă singur, se odihneşte. Duceţi-vă să lămuriţi lucrurile. Aştept raportul. Cu bine.

— Să trăiţi, tovarăşe căpitan. Drum bun şi ziua victoriei să vină cît mai repede.

CAPITOLUL VI

Amănuntele nu erau grozave. „Umbra" lui Irimescu raporta totul destul de clar:

— A ieşit aproape imediat din camera treisprezece a hotelului şi a urcat la etajul al doisprezecelea, la bar. L-am urmat şi am văzut că s-a aşezat chiar în faţa barmanului, cerînd un lichior Anisette, Ricard. La început am crezut că-i o parolă, dar m-am convins că nu comunica cu nimeni. Era chiar lichior. După ce l-a gustat, a căzut pe gînduri. Urmărirea a fost uşoară, întrucît părea că nu lua în seamă pe nimeni. Dar, în momentul cînd a intrat un grup de turişti, a părăsit brusc locul, îndreptîndu-se spre toaletă. M-am postat în faţa uşii, aşteptînd. Au trecut cam zece minute şi n-a dat nici un semn. Atunci am intrat. Erau trei cabine şi un culoar. Nu se afla nicăieri. Am observat la capătul culoarului o uşă care ducea spre platforma hotelului. Era descuiată, iar sus nimeni. Vă daţi seama de situaţia mea. Îi pierdusem urma şi în pămînt nu intrase. Balustrada de la marginea hotelului era mică, de treizeci centimetri. Am privit jos, mai mult de formă. Şi ce credeţi? Era întins pe trotuarul din spatele hotelului, căzut de la înălţimea celor douăsprezece etaje.

— Căzut? Şi locotenentul major Micu aşteptă răspunsul.

— Păi altfel cum? S-a aruncat în gol, să moară?

— Dacă a fost aruncat de cineva?

— Imposibil!

— Dar nu ai observat vreo mişcare la toaletă? A intrat sau a ieşit altcineva?

— Nimeni. O singură doamnă, cam grăbită, probabil greşise uşa, dar . . .

— Nici un dar, Stane. Nu apare dracul numai cu coarne şi copite. E şi femeie. Doamnă zici?

— Da.

— Nu cumva este Nina? Adică . . .

Şi Micu i-a arătat fotografia, pe care „umbra" lui Irimescu nu avea de unde s-o cunoască.

— Nu. Tot drăguţă ca asta, dar nu este ea. Zău, tovarăşu' locotenent-major, era atît de grăbită, că . . .

— Dacă o vezi o recunoşti, nu-i aşa?

— Cu siguranţă.

Datele culese a hotărît să le transmită specialiştilor pentru alcătuirea portretului-robot, Micu

convins fiind că o investigație în hotel n-ar fi produs decît panică și, probabil, nici un rezultat. Și apoi cum putea dovedi că femeia cea grăbită comisese un asasinat? Un asasinat, fiindcă era cert că doctorul, plin de sine, sănătos, tînăr, nu era capabil să se arunce de la etaj. Probabil că lucrătorul nostru nu observase un semn convențional, poate o întîlnire dinainte stabilită și, ceea ce s-a întîmplat, nu a putut fi evitat.

Jos, în camera pusă la dispoziție de administrația hotelului, consfătuirea operativă a durat puțin. S-a dublat supravegherea Ninei, deși nu părăsise deloc camera. Micu și-a notat în agendă să ia parte la percheziția de la domiciliul doctorului Irimescu și a început așteptarea rezultatului echipei tehnice, a procurorului și a medicului legist.

Vă dați seama ce bătaie de cap și cîte trucuri trebuiau inventate într-o stațiune internațională! Să nu impacienteze și nici să deranjeze lumea. În vacanță, nu de morți și de crime au ei nevoie. A trebuit să se lucreze cu maximă repeziciune și discreție. De altfel, aruncarea doctorului de la înălțime în spatele hotelului trecuse pînă acum neobservată. Concluziile erau cele așteptate: moartea instantanee, datorită lovirii prin cădere de la înălțime.

Și cu asta, viața celorlalți a intrat în normal. Parcă furtuna se potolise. Urma acum să fie cercetate urmele pașilor pe pămîntul reavăn, proaspăt udat. Înțelegeți că s-a folosit o metaforă. S-a vorbit totuși cu administratorul hotelului asupra felului

cum să se comporte. Orice interes al vreunui vizitator pentru evenimentul petrecut să fie comunicat lucrătorului repartizat cu supravegherea. Lecțiile primite de la superiori, în care figura și sfatul de a nu se neglija nici cel mai neînsemnat indiciu, a făcut să fie luate toate măsurile, fiindcă, în fond, nu există crimă perfectă, ci numai polițiști care nu-i dau de urmă.

A sosit apoi raportul în legătură cu doctorul Irimescu. Ofițerul culesese într-un timp record date, care, practic, nu mai erau de prea mare folos. La instituția unde lucra se bucura de stimă, muncea bine, trata cu grijă bolnavii. Convietuia de trei ani, împreună cu o femeie frumoasă, Natalia Anghel, fără să fie căsătoriți. Doamna respectivă, fără serviciu, venită în orașul C. odată cu transferul doctorului. Economiile le întrebuințau achiziționînd obiecte de artă și la cîțiva ani plecau în străinătate.

— Mda!

Micu vorbea singur. Sublinia cîteva fraze din raport pentru ca în final agenda locotenentului major Micu să noteze: „De văzut cum a strîns banii pentru excursiile repetate în străinătate, de unde mai are ca să procure obiecte de artă, cum arată locuința, cine este Natalia Anghel și, mai ales, tot ce se știe despre ea în orașul C. Și asta urgent!"

Începeau să se concentreze atîtea persoane din C. sub soarele de la mare.

CAPITOLUL VII

Căpitanul Mircea Trotuş încercă să facă o lectură organizată. Adică într-o anume succesiune, convins că astfel şi dispunerea ideilor va deveni logică.

Maria Spirescu, victima, domiciliată în strada Popa Sanda nr. 13 bis, Bucureşti, de 29 ani, de profesie farmacistă. Lucra la spitalul de copii nr. 7. Necăsătorită. Concediile le petrecea de obicei pe litoral. În acest an, pentru prima dată a venit la odihnă în oraşul A. Deşi a ocupat aceeaşi funcţie la spitalul din localitatea A., cu cinci ani în urmă, nu mai este cunoscută decît de foarte puţini locuitori, astfel că impresiile acestora sînt generale şi nu pot constitui o bază pentru caracterizare.

Ceea ce a surprins a fost însă precizarea că victima are o soră, căsătorită cu un cetăţean din Apusul Europei, plecată legal din ţară de vreo zece ani. Asta oarecum clarifica ceva. Era chiar formidabil: sora se numeşte Nina Miller. Nu are ocupaţie, iar soţul e de profesie agent comercial. Necunoscut în cartotecile Interpolului.

Aşadar, Nina Miller este sora Mariei Spirescu. Apărea clar legătura cu victima şi deci vizita la crematoriu. Dar totodată rămîneau încă multe puncte nelămurite, mai ales întrebarea: de ce nu a venit Nina direct la soră-sa şi a parcurs un drum ocolit, preferînd să nu apară ca rudă?

Despre Mincu, administratorul vilei, se aflară puţine lucruri. De reţinut însă că ocupaţia lui de bază era de felcer, şi că a lucrat, pînă acum nouă ani, la spitalul TBC din A. Logic, a cunoscut-o pe victimă. Atunci de ce a ascuns? Ce fir nevăzut îi leagă pe aceştia?

Surprizele urmau lanţ. Femeia de serviciu a vilei, de trei ani angajată, surdă, a fost înainte îngrijitoare la spitalul TBC din localitate. A lucrat mult timp acolo, astfel încît afirmaţia precum că nu a cunoscut-o pe farmacista Spirescu înseamnă tot minciună. Şi tot minciună a fost precizarea c-a ascultat la uşă în dimineaţa crimei, deoarece n-avea aparat. Poate că oamenii aceştia sînt constituiţi într-o bandă.

Imposibil. Numai Agatha Christie, într-unul din romanele sale, a condus acţiunea ca toţi cei implicaţi într-o crimă comisă să fie şi criminalii. Pare imposibil, aproape neverosimil. Şi totuşi realitatea infirma aceasta.

Despre inginerul Grigore nu s-au aflat date suplimentare. Cu toate acestea, prin ocupaţia sa putea oricînd să intre în legătură cu oricare unitate sanitară sau cadru sanitar. Nu era exclus ca el să fie cunoscut de toţi ceilalţi.

Cornel Mocanu, deşi cu studii superioare, îndeplinea acum funcţia de paznic. A fost constrîns la aceasta de o condamnare de şapte ani, din timpul cînd a funcţionat ca farmacist la spitalul TBC din A., unde şi soţia sa era medic. Procesul a durat cîteva luni. Acuzarea pentru fals s-a dovedit reală. În acea perioadă erau bătătoare la ochi

posibilitățile sale materiale, aproape nelimitate: casă cu opt camere, mașină, lucruri din cele mai scumpe. Prin falsurile comise a reușit, după datele stabilite de organele de revizie, să-și însușească diferențe de preț la medicamente, peste 500.000 lei.

Pentru această sumă, gîndi, azi ar fi fost altfel condamnat. Dar lucrurile se întîmplaseră cu ani în urmă.

După condamnarea definitivă, soția l a părăsit, valorificînd integral diferența de bunuri rămasă ca parte a sa. La ieșirea din pușcărie, nemaiavînd dreptul de a profesa, a trecut prin diferite munci necalificate, apoi a devenit paznic la Institutul de cercetări medicale. Rămas fără alt sprijin, s-a căsătorit într-un sat, aproape de orașul balnear A., cu o femeie localnică, o țărancă cu ceva avere. Se pare, între ei existau legături încă din perioada dinaintea condamnării. S-a dovedit, încă de pe atunci, că în casa acestei femei se făceau chefurile unde de altfel luau parte și alți indivizi, probabil „prietenii" lui Mocanu. Beneficiază și de o mică pensie de invaliditate gradul III, deoarece, după ieșirea din pușcărie, printre alte munci, a prestat și pe aceea de acar la o linie de garaj de la Întreprinderea de industrie locală Cerbul, cu care ocazie a fost accidentat.

Și în tot acest timp, Miller nu a făcut altceva decît băi de soare, odihnă, nopți petrecute singur în vilă și nici o întîlnire. Nici cu Nina, soția sa, nici cu doctorul Nasta, nici nu s-a plimbat prin apropierea Institutului. Atunci?

Masina de scris la care a fost întocmită anonima a fost găsită: o secție de dactilografie a Cooperativei „1 Mai" din C. Și, curios lucru: din investigații făcute, dactilografa a identificat cu ușurință, după fotografie, pe Maria Spirescu.

Ce a urmărit Maria Spirescu prin anonimă? Se temea că va fi ucisă și a căutat să pună miliția pe urmele lui Miller? A primit indicații să furnizeze o pistă falsă? De ce toate acestea complicații, cînd mult mai simplu ar fi fost...

Deci necunoscutele rămîneau.

Căpitanul Trotuș se frămîntă pe scaun și deabia acum înțelegea că acest caz era mult mai complicat. Dar sentimentul că va învinge îl cuprinse nițel cam devreme. Trebuiau stabilite un complex de măsuri și grăbită rezolvarea. Poate că se va proceda și la arestări.

Consfătuirea cu colonelul din după-amiaza zilei era mai mult decît necesară. Numai să nu fie prea supărat.

A coborît la bufet să ia o mică gustare și două sticle de pepsi. Căldura de-afară l-a lăsat indiferent. Au trecut și zilele de concediu neefectuate și se instala din ce în ce mai mult nemulțumirea. Nu era împăcat cu sine, nici satisfăcut de ce reușise să descopere pînă acum. Simțea că ceva îl obligă să bată pasul pe loc.

O singură problemă și-a mai notat în agendă: să vorbească neapărat cu conducerea spitalului TBC despre toți salariații cuprinși în cercetări. Și asta cît mai repede cu putință.

Va cere permisiunea colonelului și cu siguranță va obține aprobarea.

CAPITOLUL VIII

Dan Micu și Petre Lungu au venit exact la ora fixată. Colonelul era prezent, alături de căpitanul Trotuș. Se părea că lucrurile au ajuns la punctul bănuit. Discuția însă a început domol, aproape prietenește.

— Deci, tineri ofițeri, să începem...

Era în firea acestui colonel, om trecut prin multe, călit în focul luptei din ilegalitate, să vadă în subalternii săi oameni tineri, de încredere și hotărîți în toate acțiunile.

Dar începutul acesta de dialog, folositor cum s-a dovedit de fiecare dată, însemna că șeful se află în apele lui, că totuși cazul, deși nu înaintat, nu i-a produs încă acea tensiune pe care subordonații o reperau perfect. Blîndețea colonelului era proverbială, dar nu ierta nici o abatere sau greșeală repetată. Poate aceasta explica de ce se situau an de an printre unitățile fruntașe.

— Din rapoartele dumneavoastră, rezultă că...

Se întrerupse. Apoi, adresîndu-se locotenentului major Micu, continuă:

— Tovarășul căpitan Mircea Trotuș rămîne coordonatorul acestui caz. Deci: Maria Spirescu, farmacistă, domiciliată în București, presupunem că a fost ucisă în vila din localitatea A. ca efect al acelei otrăvi foarte puternice, cunoscută popular sub denumirea de „verde de Paris". Tehnicienii au stabilit cu precizie acest lucru. Lucrurile par

simple. Am urmărit însă noi cine a ucis-o? Ce interes a avut și de ce tocmai la băi? Cînd era mult mai ușor, se pare, la locuința ei?! Mă urmăriți?

— Tovarășe colonel, interveni căpitanul Trotuș, să înclinăm deocamdată să opinăm că a fost ucisă, fiindcă e greu de crezut că o femeie tînără, cu mari posibilități materiale, să se sinucidă.

Căpitanul vorbea puțin pedant, cum îi era obiceiul.

— Cercetările au lăsat posibilitatea unei singure concluzii: a băut dintr-un pahar cu coniac amestecat cu Paration și moartea a rezultat fulgerător. Putea foarte bine să bea singură și atunci se pune întrebarea: de ce cu coniac? Poate să-i fi fost servit, bineînțeles, fără ca victima să bănuiască acest lucru. Sub influența unei persoane, poate, victima nu a sesizat nimic deosebit. De altfel, Ecatoxul 50 este unul din cele mai puternice toxice cunoscute. Curios este însă că, după aceea, nu s-a auzit nimic deosebit în cameră. Nu mă refer la femeia de serviciu Popa Valentina, surdă de altfel, ci la toți locatarii. Fiindcă, deși moartea survine în cîteva minute, apar simptome violente, neliniște, respirație neregulată, amețeli mergînd pînă la convulsii. Chiar dacă s-ar fi sinucis, spaima gestului o ducea la agitație.

— Observația dumneavoastră este justă, dar a dovedit și un lucru care este cel mai important în cazul nostru. Toți sau aproape toți, dacă excepțăm pe inginerul Grigore, s-au cunoscut bine înainte de crimă. Toți, sau aproape toți, au lucrat o bună perioadă de timp la același spital sau în localitatea A. Atunci?

— Da. Atunci ar trebui să insistăm mai mult asupra trecutului. Să cercetăm mai atent perioada aceea, dar sigur și cu discreție. De aici putem trage foarte multe concluzii. Nu cred că este cazul să vă reamintesc: trebuie grăbite cercetările. Direcția ne-a dat nouă clarificarea cazului și vă dați singuri seama ce ar însemna ratarea lui. Apoi să nu uităm că nu toți pot fi criminali și infractori. Orice jignire adusă unui nevinovat, indiferent pe ce cale, poate lăsa leziuni adînci în viața sa. Înțelegeți?

Colonelul se adresă locotenentului major Micu, ceea ce a făcut ca acesta să se întrebe cu teamă dacă nu cumva greșise pînă acum. Așa cum punea problema colonelul, o greșeală părea foarte gravă.

— Vom începe cu audierea celor care prezintă deplină încredere și seriozitate, și care, lucrînd în acea perioadă cu cei implicați, pot să ne contureze profilul lor moral și etic. Nu trebuie uitat directorul spitalului. Datele despre Mocanu mi se par incomplete. Supravegherea lui să continue, însă atent și paralel, să completați datele despre fosta lui soție.

— Pe ceilalți, tovarășe colonel...

— Toți să fie supravegheați cît mai discret, locotenente Lungu, și în același timp vreau să aflați totul despre inginerul Grigore. Am cerut din nou date amănunțite la Interpol despre Nina Miller și soțul ei. Sper să le primim din străinătate cît mai repede. Și să nu uit, Mircelică, acum mă preocupă tot mai mult cazul acela de-acum cinci ani sau mai bine, pe care l-ai anchetat, acela cu moartea profesorului Anghel.

— Tovarășe colonel, interveni locotenentul major Micu, îmi permiteți?

— Da.

— Permiteți-mă să continui argumentele dumneavoastră, fiindcă pe această pistă am mers și eu. Sora victimei sosește în țară, și, fără să tragă la Spirescu, cum ar fi fost normal, nici în București, apare brusc la înmormîntare. Locotenentul Lungu a văzut totul.

— Mda! Continuă!

Tonul colonelului, părea conciliant.

— Este văzută în anturajul lui Irimescu la mare, probabil consemn, după tot ce se petrecuse la crematoriu și așa cum ne spune raportul, încearcă să intre în casa Mariei Spirescu cu siguranță pentru a sustrage ceva. Poate că aici stă mobilul. A reușit să ia ceva? Mai degrabă nu, fiindcă altfel evenimentele nu se precipitau, Irimescu nu murea la mare, ci poate chiar în capitală sau în altă parte. Aici iar este o enigmă?

— Locotenente major, nu care cumva Irimescu, nu are importanță cum și cînd, a luat acel ceva din casa victimei, a plecat și a fost descoperit la mare, unde conturile au fost închise?

— Nu cred acest lucru. Nu uitați dialogul...

— S-ar putea ca totul să nu fi fost decît un dialog de circumstanță. Și apoi o discuție incompletă...

— Este exclus, reacționă Micu.

— Doar știa cum lucrase. Era o suspiciune care îl lovea ca profesionist.

— Exclus, dar nu imposibil. Continuă, te rog.

— Să revenim la Irimescu. A fost ucis? S-a sinucis? Înclinăm spre prima ipoteză, deşi lucrătorul nostru nu are alte dovezi . . .

— Uiţi, locotenente Lungu, că o femeie a ieşit din cabină.

— Da, tovarăşe colonel, proba încă nu poate fi înlăturată cu toate că este greu de presupus ca o femeie să fie în stare să-l răpună pe doctor. Aţi văzut cum arăta.

— Dacă a fost drogat?

— La bar?!

— La bar sau în altă parte.

— Autopsia nu a arătat.

— Irimescu, după cîte s-a constatat, avea destul alcool în sînge.

— Tovarăşe colonel, la întîlnirea de la bar nu părea drogat, vorbea destul de normal.

— Cum normal? L-ai auzit.

— Nu.

— Atunci, tinere, să nu ne grăbim. Asta-i o ipoteză. Poate să fie şi alta: sinucidere. Convins că jocul său dublu a fost descoperit, ştiind mai mult decît ştim noi acum, dar fără să-şi dea seama că noi încă nu avem suficiente probe de a-i dovedi vinovăţia, a încheiat socotelile. Dar şi asta este o simplă presupunere, fiindcă acest gen de oameni . . . continuaţi.

Colonelul nu părea să acorde vreuneia dintre ipoteze mai mult credit. Deocamdată, analiza. Întotdeauna analiza, analiza, pînă cînd deodată, brusc, releva unica posibilitate.

— Cred mai degrabă că cele două femei, de care ne-a vorbit Lungu, joacă un rol.

— Sau una din ele, fiindcă nu erau împreună.

— Exact.

— Şi, locotenente, vorbi cu părere de rău colonelul, atunci înseamnă că Nina s-a hotărît numai la mare să scape de doctor şi neapărat în timpul discuţiei . . .

Cu siguranţă că Irimescu nu se aştepta la aşa ceva, iar criminalul a lucrat cu siguranţă şi aproape fără urme. Fiindcă în ce priveşte Irimescu a fost văzut de lucrătorii noştri şi la ieşirea din cameră, şi la barul de la etajul al doisprezecelea. Iar tu l-ai văzut intrînd în cameră.

— Practic, interveni căpitanul Trotuş, nu are sens să ezităm prea mult în presupuneri, fiindcă în fond oricare ar fi scopul şi adevărul, nu schimbă cu nimic rezultatele muncii noastre. Şi, în plus, nu ne dă capătul firului pe care vom merge.

— Aşa-i, căpitane. Dar nu uita că trebuie să rezolvăm şi aceasta. Şi-i tare greu, fiindcă, aşa cum ai sesizat şi voi, avem un singur martor, Nina. Şi, deocamdată, pe ea n-o putem folosi.

— Exceptînd poate rolul celor două femei de la crematoriu.

— Poate. Şi apoi mă obsedează şi fraza rostită de portar şi reţinută de Lungu, că avea o figură veselă cînd a aflat că înmormîntarea Mariei Spirescu se consumase. Poate s-a înşelat, poate a spus-o intenţionat.

— Să bănuim portarul?

— În nici un caz. Nu avea de unde să ştie că Spirescu va muri şi că finalul va fi în „parohia" lui. Apoi, mai aveţi şi alte necunoscute şi printre

ele să nu-i uitați și pe ceilalți: Micu, femeia de serviciu, inginerul, Mocanu. Încă o dată, tinerilor, vă ordon să faceți treabă cît mai bună și cît mai repede. Nu va mai fi mult pînă ce o să înceapă și reproșurile. Mă gîndesc că mai bine ar sta locotenentul-major la mare. Să-l lăsăm pe Trotuș și Lungu cu investigațiile, cu urmărirea și să-l trimitem pe Micu după Nina. Ei, ce ziceți?

— Cum ordonați! răspunse Micu, cu evidentă părere de rău.

Era și intenția lui să revină pe litoral, dar dispoziția colonelului parcă suna ca o retragere a responsabilității sale.

— V-am întrebat dacă e mai bine așa, dacă sînteți convinși că vom realiza ceva mai bun. Nu e vorba de nici o dispoziție, să fim bine înțeleși.

— Să încercăm. Este cea mai bună soluție.

Răspunsul l-a dat tot Micu, nu formal, ci convins și el că planul șefului este mult mai bun.

— Și acum, tinerilor ofițeri, la treabă!

Pe coridor Trotuș îi invită pe Micu și Lungu la o bere, dar ofițerul de serviciu îl anunță că cineva vrea să dea niște relații despre crima din orașul A.

— Curios, Micule. Mergem în birou la tine, fiindcă tu și așa pleci. Pînă la revedere, numai bine! Locotenentul Lungu te va prinde din urmă, fiindcă și el va merge cu tine pe litoral.

— Adu-l la locotenentul-major.

Era ospătarul Matei de la restaurantul din localitatea A., aflat cu unele treburi în capitală și...

Căpitanul Trotuș și locotenentul Lungu l-au invitat să ia loc. Ospătarul se simțea destul de stingherit.

— Ce vînt te aduce pe-aici, tovarășe Matei?

— Vedeți, noi... orice observăm în meseria noastră, trebuie să uităm, fiindcă este o problemă de probitate, mă înțelegeți.

— Înțelegem.

— Dar, tovarăși, eu sînt membru de partid și prin „orice" nu înțeleg lucruri legate de crime.

Amîndoi au devenit atenți.

— Am aflat că la vila de pe dealul spitalului, cum o numim noi, a fost găsită acum cîteva zile moartă o fată. Știți cine este?

— Cine?

— Farmacista de la spital. Sau mai bine zis care a fost la spital.

— Ai cunoscut-o, tovarășe Matei?

— Desigur. Venea des pe la noi. Pe atunci restaurantul funcționa în localul vechi. Nu vă deranjam pe dumneavoastră, dacă, cu o seară înainte de a muri — poate cine știe, să nu fie la mijloc și altceva — nu trecea pe la noi.

— La restaurant?!

— Da, la restaurant. Dumneavoastră cunoașteți planul localului?

— Nu.

— În seara aceea nu prea mă simțeam bine, o duc cam rău cu inima, chiar vreau să mă pensionez...

Trebuie răbdare, altfel oamenii, și mai ales cel de față, s-ar fi simțit jignit dacă l-ar fi adus la su-

biect, și-apoi amănuntele, de multe ori s-au dovedit utile. L-au ascultat deci cîteva minute despre boala lui de inimă.

— Și, cum vă spuneam, m-am așezat pe scaun, la masa aceea după primul colț. Nu aveam voie, dar, fiindcă nu începuse aglomerația în local și responsabilul era plecat, și cum raionul meu era gol...

— Ei, n-o fi foc, dacă mai încălcăm cîteodată regulile! Dar continuați.

— Locul acela, nu am bănuit, are o acustică teribilă. Se auzea tot ce se vorbea la masa vecină, aflată după celălalt colț al localului. Nu știam cine ocupa masa, atent fiind spre sectorul meu, dar fără să vreau am ascultat. Vorbea în șoaptă un bărbat. „Ai aici o ilustrată, spunea. Fii atentă, o pui la poștă imediat. Dar recomandat. Vezi, să nu uiți recipisa. E scrisă complet, așa că nu ai altceva de făcut decît s-o expediezi pe adresa ta. De rest nu te mai ocupi tu." Discuția părea inofensivă, dar... să vedeți. O întreba dacă a primit clasorul. „Ce clasor?" întrebă intrigată vocea de femeie. „Cum, ce clasor?" „Marfa n-ai primit-o încă?" Nu, am auzit răspunsul. În local intraseră niște clienți și se îndreptau spre raionul meu. Eram totuși curios să aflu cine sînt cei doi, fiindcă, după voce îmi păreau cunoscuți. De localnici nu putea fi vorba, doar îi cunosc pe cei mai mulți.

— Ei, și mai departe?!

— Pînă la urmă tot am depistat cine erau. Moarta, adică farmacista noastră Maria Spirescu, fiindcă eu, știți, am stat mult internat în spitalul TBC, împreună cu doctorul de acolo, unul Irimescu.

Privirile scurte, schimbate între ofițeri probabil că l-au încurajat pe ospătar, fiindcă imediat continuă:

— Totuși, n-am dat prea mare importanță faptului. Doar vorbeau liniștit, n-avea ce să mă sperie. Înregistram numai, pentru că așa e simțul meseriei. I-am ascultat, am schimbat cîteva vorbe. Știți, cînd am fost internat în spital, m-au ajutat mult, de ce să nu spun?

— Și...

— Bineînțeles că le-am și plătit pe deasupra, așa era pe-atunci. Și cum vă spun, le-am dat coniac, de-ăsta beau ei. Trei sute, cinci stele. Cam scump, dar obrazul...

— Cînd au plecat?

— Să vedeți, ora exactă n-o știu, dar după miezul nopții.

— Ești sigur?

— Cum să vă spun?! Precis, nu, dar la douăsprezece și jumătate eram singur acolo. Știu așa, pentru că am avut de dus la hotel la ora aceea un comision și m-am uitat la ceas, și-atunci m-au chemat dînșii la masă să-mi mulțumească și să-mi spună că sînt în trecere pe aici și s-au întîlnit din întîmplare. Pe mine de fapt nici nu mă interesa. Dacă nu auzeam de moartea tovarășei farmaciste, nici nu veneam să vă spun, așa însă am crezut de datoria mea...

— Foarte bine ai făcut, tovarășe Matei. Să știi că ceea ce ne-ai declarat ne este de mare folos. Mai ai ceva de spus?

— Nu. Nimic.

— Atunci o să te rugăm să ne dai în scris ceea ce ne-ai relatat și să semnezi.

— Desigur.

Rămași singuri, se priveau nehotărîți.

Cu siguranță cele relatate de ospătar sînt reale.

— Să comentăm noutățile. Ce înseamnă clasorul? Poate timbre filatelice și atunci nu văd de ce Irimescu ar fi omorît-o pe farmacistă. Numai ca să i-l ia? Greu de presupus! De la cine urma să primească marfa? De la Irimescu în nici un caz, însă acesta era la curent cu afacerea. Mai mult, în măsura în care Matei a reținut exact convorbirea, era vorba de marfă, deci de o cantitate mai mare. Cui urma să predea marfa, eventual s-o desfacă? Ce reprezenta ea? Și mai este ceva ce mă frămîntă: cu siguranță că cel care urma să dea farmacistei în păstrare clasorul știa că ea nu este filatelistă. Așa rezultă din spusele lui Matei.

— Aveți perfectă dreptate, tovarășe căpitan.

— L-a primit, totuși. Încep să cred că a primit clasorul, chiar dacă față de Irimescu nu a recunoscut. Și o ipoteză nu trebuie înlăturată. Poate tocmai primirea clasorului i-a adus moartea. Faptul trebuie însă argumentat mai bine și pentru asta avem nevoie de dovezi.

— Dar ilustrata ce rost are?

— Ei, Lungule, pe asta am lăsat-o la urmă. După cîte știu, din inventarul întocmit a rezultat că s-a găsit o ilustrată scrisă pe adresa victimei din București, pe deasupra și timbrată.

— Da, chiar peste tariful cerut. În loc de zero patruzeci lei, cu doi lei și șaptezeci și cinci.

— Vezi ceva anormal?

— Mie nu mi se pare. Dumneavoastră însă, despre care am auzit că sînteți și filatelist, poate explicați mai bine acest lucru.

— Chiar și trebuie. O trimiți tehnicienilor, să umble cu multă băgare de seamă. Să o supună tuturor probelor, iar raportul să-mi vină cît mai repede. Știi că avem în țară experți autorizați în filatelie, să întrebuințăm cunoștințele oamenilor noștri.

— Adică prietenii.

— Prietenii, auxiliarii muncii noastre. După aceea, trebuie să cerem o nouă consfătuire cu colonelul. Nu este rău să recitim și dosarul profesorului Anghel.

— Colecționarul de care a amintit șeful?

— Da, colecționarul era și filatelist.

Căzură pe gînduri. Au chemat apoi colegii din echipă și, pe îndelete, le expuse noul plan de acțiune.

Se înserase de mult, cînd „instructajul" condus de căpitanul Trotuș s-a încheiat. Bătîndu-l pe umăr pe locotenent, îl invită, în fugă, la o bere.

— Măi, Lungule, numai o sticlă Cazino. O merităm. Soția m-așteaptă de mult cu masa. Și de data asta trebuie să o împac. Tu barem...

— Cînd o să găsesc o fată bună...

— Măi, fete sînt destule. Găsește timp și alege-o, eu îți voi fi naș...

CAPITOLUL IX

În Fiatul încins, Dan Micu şi Lungu au parcurs distanţa pînă la litoral în timp record. Numai de „caz" au vorbit. N-au observat nici peisajul, nu i-a bucurat nici viteza.

Aproape de clădirea Miliţiei municipale s-au despărţit. Lungu şi-a continuat călătoria în staţiunea A.

Surpriza serii lui Lungu a constituit-o întîlnirea cu inginerul Paul Grigore. Nu se aşteptase. Privit de aproape, părea că siguranţa i s-a mai clătinat. Undeva îşi făcuse loc sfiala, chiar a avut impresia că îi este teamă.

— Tovarăşe anchetator, vă invit la bar. Socotesc să nu vă feriţi de mine.

Lungu, văzut în compania echipei operative la cercetarea morţii Mariei Spirescu, era taxat acum ca atare.

— Nu! Mulţumesc, nu! dar imediat regretă.

Spre bucuria lui, inginerul reveni:

— Speraţi că am legături cu acea afacere de la A.? Am crezut că totul a fost lămurit pînă acum.

— Parţial, da! se bucură Lungu să revină asupra hotărîrii. Nu ştiţi, — şi Lungu îşi luă rolul în serios — noi bănuim pînă la elucidare pe toţi cei care au . . .

— Da, înţeleg. Cu toate acestea insist să servim ceva împreună. Mi-a plăcut atunci că nu aţi

intervenit în nici un fel. Aş spune că mi-a dat curaj atitudinea dumneavoastră retrasă.

Lungu nu-şi amintea bine cum au decurs atunci lucrurile, dar un lucru era clar: nu scosese el multe vorbe.

— Poate că şi noi ceilalţi mai greşim uneori. Sîntem prea solemni, dîrzi, chiar sfidători. Ce serviţi?

Confesiunea a trebuit să fie întreruptă de apariţia ospătarului.

— Un coniac cu pepsi, a cerut locotenentul.

— Atunci, două.

— Lungu nu se înşelase. Inginerul nu mai era atît de sigur pe el.

— Poate v-aţi întrebat de ce m-am supărat atunci şi poate nu numai eu. Vezi, trebuie să ştii să vorbeşti cu fiecare. Poate şi ultimul om are problemele sale. Mai mult, ştiindu-mă atunci în afara cazului . . .

— Cum, atunci? Azi s-a schimbat ceva?

Inginerul s-a uitat la locotenent măsurîndu-l scurt. Apoi a continuat, dar din ce în ce mai puţin sigur:

— O exprimare lapidară. Se face caz?

— Nu. De altfel aici mă aflu în concediu . . .

Şi continuînd şirul frumos al neadevărului:

— Cazul acesta s-a rezolvat de mult.

— Eram convins că adevărul va ieşi la lumină. Poate dacă vă ajutam puţin, se făcea lumină mai devreme.

— Ştiaţi ceva în plus?

— Nu ştiu acum, azi, cum trebuie privit acest lucru, dar atunci aveam convingerea că la mijloc

este o crimă. Nu cer să-mi spuneți nimic, nici nu mă interesează.

— Știți, tovarășe inginer, poate unele lucruri de amănunt nu vor fi niciodată inutile.

— Sigur. De pildă Lîngă masa noastră — nu, te rog nu te uita direct — bărbatul acela singur, încărunțit, probabil străin, nu a venit să bea. A intrat odată cu noi, a primit o porție de citro, dar nu asta așteaptă. Caută să facă bișniță. Sigur că așa se numește și asta caută.

Pur și simplu nu știa ce să creadă. Maniera asta de a trece de la un subiect la altul, relatarea cu...

Oare propunerea de a veni aici să fi fost chiar întîmplătoare?

— Nu mă ocup de studierea fizionomiilor și de...

— Ești naiv, crezi că totul decurge ușor. Ar fi prea nostim. Vezi, azi poate am întîlnit aici la barul C., cel mai mare noroc în cariera unui detectiv. Și acel detectiv, care ești dumneata, e dezinteresat, pentru că e în concediu. Și-apoi pe dumneata te interesează...

— Nu vreau să cer scuze, dar fiți sigur că cineva le va da de furcă celor care încalcă legile noastre.

— Rămîne de văzut.

De abia acum locotenentul Lungu a studiat bine poziția localului. Masa unde era omul acela cărunt, cu aer de străin, era așezată lîngă un stîlp de susținere, cu vedere directă spre bar. Ideal loc de studiu și...

— Te gîndești la cazul de adineauri? îl întrerupse din gînduri inginerul. Pui bază pe spusele mele?

— Poate, în curînd mărturia dumneavoastră să fie mai mult decît necesară, chiar o datorie.

— Să sperăm că nu va fi prea tîrziu.

Și de astă dată, Lungu avu convingerea că se referă mai degrabă la o precizare a sfîrșitului său.

Începea să fie derutat. Simțea nevoia să comunice cu Trotuș dar acum era imposibil. Ca să nu i se observe tulburarea, se angajă în joc, într-o convorbire tot mai generală.

— Ați amintit că acum ne puteți ajuta. Atunci nu ați spus nimic.

Fără să dea atenție întrebării, ridică paharul și-l ciocni cu al lui Lungu.

— Să bem, tovarășe ofițer. Cînd veți atinge vîrsta mea, holtei, te năpădește nostalgia. Știi ce? Un lucru îngrozitor, singurătatea! Poate tot atît de îngrozitor ca și beția.

Lungu, instinctiv, studia totul cu atenție. Ceva nu era în regulă: Oare totul să fie normal la acest inginer?

Acesta parcă ghicindu-i gîndurile:

— Ei, nu mă privi suspect. Poate crezi... și în definitiv pe mine nu mă mai deranjează nimic. Dar să știi că încă nu am început să deviez. Încă. Cum te numești pe numele mic?

Omul îl tutuia! În fond, lumea îl știa în concediu, era la un pahar, acceptase masa, așa că...

— Petre.

— Un nume frumos. Poate că dacă judecam altfel viața, acum aici, în fața mea, aveam un fecior. Te plictisesc?

— Nu. Deloc. Vă rog să continuați. E foarte interesantă conversația cu dumneavoastră.

Cuvintele sunau convențional. Dar lui, omul i se părea într-adevăr interesant. Nu îl plictisea, din contră, dorea să facă mai puțin vizibilă bănuiala că această întîlnire nu e întîmplătoare, nu o mai socotea un rezultat al hazardului, cum nu socotea fără sens nici venirea aici.

— Îți amintești atunci dialogul, sau mai bine zis interogatoriul, fiindcă, în fond...

— Sincer să fiu, mi-amintesc numai impresia distinsă ce mi-ați făcut-o, ironia dumneavoastră, enervarea anchetatorului.

— Eu retrăiesc destul de des trecutul. Atunci revăd fiecare scenă, aud fiecare cuvînt întrebat și răspuns, iar frămîntarea asta continuă îmi produce o senzație tare neplăcută. Nu pot da verdicte, dar a început să-mi fie frică.

Lungu devenise foarte atent. Nu dorea să întrerupă mărturisirea cu întrebări inutile sau cu afirmații de complezență. L-a privit cu interes, în tăcere, așteptînd urmarea. Nu-și putea stăpîni un sentiment de încredere, dar și de suspiciune.

— După cum arătați, văd că nu am început să vă plictisesc, continuă inginerul. Vedeți, eu, la vîrsta mea, am această senzație: de plictiseală sau poate de gol. Chiar acolo, la băi, în orașul A Știam, înainte ca farmacista să-și încheie viața cine este. Am aflat-o întîmplător, într-o zi, pe terasă. Am văzut-o tînără, fină, visătoare. Atunci

am avut senzația că are o fire aparte dacă o putem numi astfel, că suferă, fiind retrasă de oameni, că încearcă și nu reușește să-i întîlnească. Am crezut pentru o clipă că eu sînt omul care ar putea să o facă fericită. Poate, dacă nu era așa de retrasă, reușeam mai repede, dar felul ei mă deruta.

Lungu a dat din cap, sorbind din pahar, și, după o scurtă răsuflare, a așteptat continuarea.

— Am rugat pe cineva să-mi cumpere o sticlă de coniac din cel mai fin. Probabil administratorul. Știi, m-am obișnuit cu băutura. N-am reușit să mă las, deși nu am nici un motiv. Poate lipsa unui cămin, a copiilor...

Lungu își aminti brusc declarația inginerului la anchetă. Atunci nu spusese nimic despre sticla de coniac, negînd totul cu înverșunare.

— Te gîndești, desigur, la faptul că la anchetă nu am recunoscut nimic în legătură cu sticla de coniac. Acum mă acuzi. Ai dreptate. Atunci însă eram laș, sau poate derutat, fiindcă... vrei să continui?

— Da, chiar v-aș ruga.

— Ei bine, a venit seara întîlnirii. Mă pregătisem. Eram puțin emoționat. La vîrsta mea asemenea întîlniri nu mai sînt fleacuri, ci hotărîri grave, greu de luat. Am intrat pe ușă, am găsit-o în odaie, așezată în fotoliu, cu aceeași privire indiferentă, pierdută. Și ce a urmat m-a făcut să regret totul. Fiindcă femeia în care credeam aștepta un alt bărbat. Nu eu eram alesul. M-am întristat. Speranța de fericire nutrită pentru o clipă, se spulberase definitiv.

Fără să aştepte încuviinţarea ofiţerului a făcut semn picolului.

— Încă două pahărele.

Şi după o vreme:

— Deci, atunci am fost laş. Nu am recunoscut nimic. Din frică. Poate ăsta e adevărul.

Şocul a fost puternic, mi s-a făcut rău. Am lăsat sticla cu coniac Dunărea pe noptieră şi am plecat, bîiguind nişte scuze. Tot timpul m-am gîndit cît de aproape m-am aflat să mă leg sufleteşte de o asemenea femeie.

— Deci, dumneavoastră i-aţi adus coniacul?! se miră Lungu, remarcînd totodată o inadvertenţă: la primele cercetări s-a găsit o sticlă de coniac străină, nu Dunărea.

— Mai ai puţină răbdare? îl întrerupse, aproape cu blîndeţe, inginerul.

— Iertaţi-mă!

Lungu notase deja în minte că nu trebuie neglijat acest amănunt.

— Eram, cum ţi-am spus, dezgustat şi revoltat. Dar ca atîţia alţii, mă număr şi eu printre naivi. Nu mă privi circumspect, asta este realitatea. În viaţă am fost naiv. Dar să continui. Nu ştiu ce-am mai declarat, nu contează, dar, după cele întîmplate, în fiecare seară — povestea cu sticla de coniac s-a petrecut în prima zi a venirii mele — întîrziam ore întregi în balconul vilei retras de lume.

Nu cred că mă gîndeam la ceva anume. Cert este însă că eram derutat, derutat sufleteşte. Renunţasem pînă şi la băile pentru reumatism. Mi se păreau ridicole. Deci, reţine: pierdeam ore întregi

pe balcon cînd, la vreo două zile, am fost martorul unei conversaţii între un bărbat şi . . .

— Victimă.

— Exact. Îi recunoşteam vocea dintr-o mie, ajunsese să mă obsedeze. Nu-i vedeam şi nu am avut intenţia să-i ascult, dar . . .

O clipă se întrerupse, ca să mă îndemne:

— Hai, nu mai serveşti?

— Mulţumesc, nu sînt obişnuit. Coniacul, în general alcoolul, nu îmi este pe plac.

— Aşa este, totuşi . . .

Şi după cîteva momente, după ce se foi pe scaun:

— I se cereau nişte mărci. Femeia a negat că ştie unde se află. Bărbatul însă a insistat, a ameninţat-o, a rugat-o. Am înţeles că numai farmacista ştia ascunzătoarea, dar că ea nu le-o va spune niciodată. Asta cred că i-a adus pierzania. Bărbatul din faţa ei nu voia să piardă averea. Probabil găsise posibilitatea valorificării şi acum femeia nu le ceda. În cele din urmă au plecat şi eu m-am retras. Dar crima nu s-a comis în noaptea aceea, ci peste două zile. Asta e tot ce ştiu.

— Ţi-am spus doar, am fost laş. Din laşitate. Mi-era tare frică să nu mă implicaţi şi pe mine, nu era posibil să credeţi ceea ce v-am spus acum, puteam fi acuzat. M-am convins atunci că dumneavoastră toţi căutaţi un vinovat şi trebuia găsit. Şi-apoi a mai fost ceva. În casa aia, nu ştiu de ce, dar am avut impresia că toţi se feresc de mine. O simplă impresie. Mă simţeam un străin picat într-o mare familie, pe mine suportîndu-mă din obligaţie. Cel puţin asta a fost impresia mea.

— Dar mai tîrziu?

— Cînd mai tîrziu? Acum? Tot la fel. De un lucru însă m-am convins. Sînteţi omenoşi, drepţi, cinstiţi. Nu degeaba, oamenii în marea lor majoritate vă privesc cu dragoste şi se adresează cu încredere.

Lungu calculă în minte timpul trecut pînă la mărturisirea inginerului, întrebă:

— Atunci, de ce, domnule inginer, n-aţi spus totul, dacă nu atunci, mai pe urmă? Dacă nu era această întîlnire întîmplătoare cu mine...

— Să nu crezi că nu m-am frămîntat mult, zile şi nopţi întregi. Am luat şi concediu medical, am făcut o călătorie în circuit, nu puteam să lucrez. Cu dumneata, este adevărat, m-am întîlnit întîmplător, dar...

S-a scotocit în buzunare după o recipisă a poştei, datată cu două zile în urmă.

— Tot ce ţi-am spus în seara asta, şi-ţi mulţumesc pentru amabilitate, am pus pe hîrtie şi am expediat miliţiei. Poate că au şi primit-o. Acum mă simt uşurat. Vezi, am ţinut neapărat să mă destăinui şi verbal, iar dumneata ai însemnat providenţa.

Lungu simţi că iar a descoperit nişte lucruri ştiute deja de către toată lumea.

— De ce nu v-aţi dus personal să declaraţi totul?

— Nu ştiu, n-am avut poate curaj. Deşi nu am comis eu crima, trebuia să spun ce ştiu, era de datoria mea.

Lungu nu mai avea ce întreba. Îl tulbura destăinuirea inginerului, ideea despre comercializarea mărcilor poştale.

Trebuia să zboare cît mai repede la Trotuş. Cu preţul unei mojicii, forţă nota:

— Trebuie să mă scuzaţi, înţelegeţi.

— Înţeleg.

CAPITOLUL X

De cîteva zile începuse să plouă. Burniţa prevestea apropierea grabnică a toamnei. Un timp tocmai bun de stat la gura sobei, depănînd poveşti de mult apuse cu haiduci şi copilării petrecute aievea.

Căpitanul Mircea Trotuş, simţea că „bătrîneţea" se apropie. Din ce în ce mai mult, deplasările îşi spuneau cuvîntul şi uneori chiar oasele începeau să scîrţie. Dar azi, ploaia asta deasă, nespus de deasă, cu oameni adăpostiţi sub streşini sau umbrele, cu frigul mai mult bănuit, da acea senzaţie de somnolenţă, resimţită tot mai des de cînd anii se înmulţiseră. Treburile însă nu îl lăsau să gîndească prea mult la aşa ceva. Trebuia acum să ajungă la ora fixată pentru a discuta cu fostul director al Spitalului din A. şi tare s-ar fi lăsat pradă unei visări la gura sobei. Era bucuros că directorul acceptase fără rezerve intrevederea la sediul

miliției. Voia totuși ca fiecare să se simtă în largul lui, vroia ca nici unul dintre ei să nu aibă jena că urmărește ceva anume. Și apoi, întîlnirea trebuia să decurgă liniștit, de la om la om.

„În profesia noastră lucrurile trebuie calculate și conduse exact — gîndi căpitanul Trotuș și continuă gîndurile: De mult mi-am dorit o pipă, una adevărată. Numai cu cîțiva poli puteam realiza fericirea. Dar asta nu se întîmplase. De multe ori îți trebuie grozav de puțin ca să fii fericit. Comisarul, acel celebru comisar interpretat de tot atît de celebrul Jean Gabin, m-a făcut să renunț. Aș fi devenit, cu siguranță subiectul de discuție al Miliției, poate chiar *papà*, copia unui polițist celebru. Acum toți ofițerii ăștia tineri care au terminat de curînd Dreptul, Academia... Așa că ironiile apar cu ușurință."

Calculă timpul necesar, ca să ajungă în holul miliției primul, pentru a-l primi pe oaspete.

Recomandări exprese, strîngeri de mînă, convenționalisme, și în camera de protocol s-a înfiripat și conversația, discuția pe care o aștepta și din care spera să iasă acea frază care trebuie să aducă lumină.

— Am auzit lucruri foarte frumoase...

— Da, adăugă locvace medicul de la un ambulatoriu de treizeci de paturi, s-a ajuns într-un deceniu să depășim trei sute. Apoi a urmat transformarea în spital TBC.

— Atunci mi se pare că erați doctor specialist.

— Da. Acum am luat examenul de medic primar. Este o mîngîiire și pentru mine. Părul meu îmi dă dreptul, nu-i așa?

— Totuși, vîrsta nu vă este trădată!

— Poate. Dar, tovarășe căpitan, nu noi o trădăm. Copiii. Sînt studenți. Mîine-poimîine devin bunic.

— V-a plăcut meseria?

— De ce mă întrebați? Credeți că cineva poate lucra o viață la un lucru de care nu se simte atras? Niciodată. Cei care, într-un fel sau altul, practică o meserie de care nu sînt legați, trădează viața. Se trădează pe ei, devin inutili. Da. Și nu va folosi vreodată nimănui. Nimănui!

— Vă dau dreptate. Însă și amintirile, meseria...

— Amintirile?

— Da. De pe vremea cînd ați fost director. V-ar veni mai greu să vă aduceți aminte. Despre dumneavoastră, vă rog să mă iertați, și asta sub latura mea profesională, nu este cazul să-mi vorbiți. Aș dori însă să aflu cîte ceva despre alții...

Celălalt tresări atent, descoperind intenția ascunsă a conlocuitorului său.

— Depinde ce-mi cereți să-mi amintesc.

— Știți, noi încă nu am ajuns să ne ocupăm și de lucruri plăcute. Poate în viitorul apropiat, dar pînă atunci... Spre exemplu, să discutăm despre doctorul Irimescu. Vă mai amintiți de el?

— Acela care a avut zilele trecute un accident la mare, cam așa ceva, și a murit?

Și fără să aștepte răspunsul:

— De altfel, de cîtva timp se transferase acolo.

— Da. Am fost înștiințați că i s-a întîmplat o nenorocire.

— Eu am aflat întîmplător. Mi se pare chiar că colegii noştri de aici, sîntem cîţiva, i-am trimis, ştiţi, cum se obişnuieşte în asemenea triste împrejurări, flori, telegrame.

— Bine că nu s-a pierdut obiceiul.

— Atunci era medic secundar, bun băiat. Pasionat de chirurgie. Sta toată ziua lîngă noi, să prindă cît mai mult. Venea şi în orele libere, dispus oricînd la gărzi suplimentare şi asta nu pentru cîştig. Mi-a lăsat impresia, mai degrabă, că urmărea o carieră de perspectivă.

— Pe vremea aceea aveaţi un bloc chirurgical?

— Bineînţeles!

— Ce medicamente întrebuinţaţi?

— Cele obişnuite.

— Da. Mă iertaţi, totuşi. Nu vă amintiţi cine manipula acestea?

— Da. Era o farmacistă... Maria Spirescu, iar înaintea ei soţia lui Irimescu.

— Soţia?!

— Cum să vă spun?! Atunci nu îi era soţie, ea ţinea pe un profesor mult mai în vîrstă.

— Vă amintiţi numele lui?

— Sigur că da. Un om citit, cult, cu o colecţie frumoasă de tablouri şi de timbre. Aproape pensionar. Se numea Anghel, iar soţia Natalia.

— Şi ce legătură are cu doctorul Irimescu?

— Ştiţi, despre morţi numai bine. Bănuiesc însă că este un caz cu totul aparte, altfel...

— Vă rog să fiţi convins că aşa este şi, dacă-i nevoie de discreţie, atunci mergeţi la sigur. Discreţie totală.

— De fapt, eu am încercat să aplanez lucrurile. Doctorul Irimescu întreţinea relaţii intime cu Natalia. Lucru dovedit. Nu puteam încuraja, dar nici măsuri drastice nu puteam lua. Amîndoi munceau bine, pe-atunci era lipsă de cadre...

— Şi aţi tolerat?

— Da. Între timp s-a produs moartea profesorului. Mi se pare că s-a deschis o anchetă, dar concluzia a fost una singură: inima.

— Dumneavoastră, ca medic...

— Iertaţi-mă. Şi atunci şi acum sînt specializat numai în plămîni. Inima o fi ea pe-aproape, dar cere o specializare aparte. Şi apoi, dacă asta a fost versiunea oficială, şi mi se pare că s-a confirmat, am socotit că totul este în ordine.

— L-aţi vizitat pe profesor?

— De mai multe ori. Discuţii despre artă, literatură, filatelie. Era şi om de chef, ca să zic aşa. Iar Natalia, o gazdă amabilă şi risipitoare, ne servea întotdeauna cu bun gust. Mesele erau încărcate cu toate bunătăţile.

— Din ce?

— Profesorul cîştiga bine, valorifica şi din tablouri.

— Toate erau strînse de el?

— Nu. În perioada de după război, a vîndut un rînd de case, o moştenire, iar banii i-a plasat în Andreescu, Petraşcu, Tonitza, Pallady, Luchian. Atunci se cumpărau mai pe nimic.

— Numele pictorilor le-aţi dat la întîmplare?

— De loc. Aceste semnături puteau fi admirate pe pînzele din colecţia personală a profesorului.

— Prin urmare deținea o colecție valoroasă!

— Chiar foarte valoroasă! Probabil azi ar fi evaluată în jur de două-trei milioane lei. Și nu uitați acea renumită colecție de timbre.

— Toate acestea au rămas probabil soției sale.

— Vedeți, în acel timp eu mă pregăteam să mă stabilesc în Capitală. Luasem concursul și, ca orice om, de la o anumită vîrstă . . .

— Ați uitat de oamenii de acolo.

— Asta-i realitatea. Atunci m-am căsătorit. Soția, ingineră, locuia în capitală. Mi se părea anormală despărțirea, dar și cu niște consecințe de coșmar, în cazul cînd nu rezolvam apropierea. Și ca să revin la discuție: cred, într-adevăr, că soției i-au rămas toate. Poate că acesta a fost și motivul pentru care nu a divorțat cît timp a trăit profesorul. Probabil că acuma s-a căsătorit cu Irimescu, adică . . .

— Nu!

Urmă o pauză, fiecare gîndindu-se la altceva. Căpitanul Trotuș era întristat, întrucît ceea ce intuise se adeverea, totul începea să aibă o logică. O logică reală, concretă. Se contura interesul de a comite crima. Dar pentru ce? Pentru un pumn de aur?

— La ce vă gîndiți, tovarășe căpitan?

— Sincer să fiu, încerc să fac puțină ordine în cutia asta, ce-o port cu cinste, încă. Am haz, nu?

— Da.

— Să nu uităm ce s-a întîmplat, după ce n-ați mai administrat medicamentele, cînd farmaciile aveau altă administrație, subordonate altui for, oficiul farmaceutic, și cînd bănuiesc că nu mai

mergeau toate micile sau marile aranjamente.

— Natalia Anghel, nu, ea a predat Mariei Spirescu. Cu o mică lipsă. Era în încurcătură încă de pe vremea lui Mocanu.

— A cui?

— Un farmacist, Cornel Mocanu. Un dezordonat și un leneș. Umbla numai după afaceri. De altfel de aici i s-a tras. A fost condamnat, dar în privința gestiunii, mi se pare că nu a putut să i se impute nimic.

Intuițiile i se adeveriseră. Grupul era legat de relații ce deveneau foarte clare: Mocanu, acum paznic la Întreprinderea balneară, Maria Spirescu, Natalia Anghel, „soția" prea distinsului doctor Irimescu și . . . timbre, timbre, timbre.

— Bine, dar nu înțeleg, în spital la dumneavoastră, lăsați chiar necontrolată gestiunea, s-o numim așa, distribuirea medicamentelor, administrarea lor?

— Numai administrarea la patul bolnavului o controlăm. În rest, vedeți, e o problemă de organizare. Deși farmaciile au un circuit închis, în incinta spitalului și numai pentru spital, ele de fapt nu ne sînt subordonate. Țin de un alt for tutelar.

— Înțeleg.

— Se conta însă pe probitatea morală a celor însărcinați cu aceasta. În profesia noastră probitatea e una dintre legi. Poate însă . . . ați găsit ceva care să vă alarmeze?

— Ceva. Iertați-mă dar mare lucru nu știm cu precizie. Totuși, se pare că se putea cîștiga și în alt mod, din manipulare . . .

— Desigur, desigur.

— Altceva, doctore. Vă mai amintiţi şi de alţi salariaţi, e drept, în funcţii mult mai mici? De pildă de o femeie de serviciu, Popa Valentina, de un felcer Mincu Teodor...

— Vag. Am impresia că lucrau la preventoriu, un mic punct medical sanitar, situat în altă parte, separat de spital. Dar nu sînt sigur. Se pot cerceta arhivele. Ele nu ne înşeală niciodată.

— Cu institutul de aparatură medicală aveaţi relaţii?

— Bineînţeles. Avem şi acum. Este, ca să mă exprim mai popular mîna noastră dreaptă, atelierul nostru de scule.

— Pe inginerul Grigore Paul l-aţi cunoscut? Vă rog să vă gîndiţi bine.

— Nu.

Căpitanul a scos fotografia inginerului şi o aşează pe masă.

— Nu l-aţi văzut niciodată? Vă rog să priviţi atent.

— Nu, niciodată!

Convorbirea ajunsese la aşa-numitul punct mort. Cu siguranţă că ea va deveni banală, apoi plictisitoare, agasantă. Doctorul Georgescu intuind probabil deznodămîntul, interveni:

— Am o propunere. Vreţi să fiţi invitatul meu la cină?

Primul gest schiţat a fost de refuz, dar brusc:

— Deşi deranjez cu siguranţă, poate că este mai bine să primesc.

— Mulţumesc. Sper să ne simţim bine, în mod deosebit, dumneavoastră ca oaspete. De altfel nu-i

o noutate. Port stimă lucrătorilor de miliţie. Vedeţi, au modestie, curaj.

— Altfel nu primeam, dacă nu eram convins de aceasta. De altfel terminasem...

— Să nu uităm că, după o vreme, începem să căutăm şi un prilej de discuţii. Ne place să aducem corăbiile la ţărm. Poate pentru unii ca noi, sau chiar noi, reprezintă uneori o oază. Dar o oază plăcută, reconfortantă. Aşa-i?

Trotuş a uitat gîndurile ploioase, se simţea alt om decît cel cu un ceas în urmă.

Şi totuşi, doctorul avea dreptate.

— Aşa-i.

Seara a fost paşnică, cu o masă plăcută, într-o familie agreabilă. Fără nimic deosebit. Fără acel joc aşteptat al surprizelor profesionale.

Un lucru însă a fost consemnat totuşi în agendă. O certitudine. Dar o certitudine personală, deşi atunci încă nici o probă nu-i dădea dreptul la ea. Şi în timp ce scotea stiloul, se gîndea că Dan Micu avea mare dreptate să creadă în intuiţiile lui.

CAPITOLUL XI

A doua zi, căpitanul Trotuş, deşi se simţea puţin obosit, îi revenise voia bună. În ajun totul fusese ca un duş rece, acea clipă care revine şi dă

forțe noi. Tabla de șah era aproape completă. Mai rămînea să manevreze unele piese. Încă nu vedea clar decît pînă la a doua, a treia mutare, dar ar fi dorit o clarviziune de mare campion. Trebuia grăbit totul. Altfel, în mod cert, se va ajunge la situația cînd se vor pierde urmele și faptele vor deveni tot mai greu de clarificat.

Venise oare din nou ora îndoielilor?

Agale, traversînd bulevardul, se opri la prima cabină telefonică. Ziua de azi o programase pentru inspecție. Poate și pentru documentare. Și cum se obișnuiește în astfel de situații, era așteptat de colegii de echipă, avea ordinul procuraturii, martorii din vecini erau convocați...

— O convorbire scurtă și totul s-a aranjat. La capătul străzii Popa Sanda fără voie silabisi alături de colegi: Unul de-ai noștri, a descris strada, casa, curtea. Acum revăd totul ca și el. E dimineață și pare că ne aflăm într-un parc, pe alei stinghere, pline de liniște, dar o liniște stranie. Nu?

— Da, tovarășe căpitan. Poate tristețea asta, apăsarea, se datorește și faptului că lipsește larma copiilor.

Cîtă dreptate avea! Înainte nu putea stabili de ce arată astfel întreaga stradă, dar acum...

Nu se zărea nici un copil. Poate pentru ei, noi, părinții, facem totul. Pentru binele lor, pentru fericirea lor. Să nu cunoască nici egoismul, nici trădarea, nici mizeria vieții, nimic din ceea ce este rău. Ce bine ar fi! Și, cu siguranță, că se va împlini și asta.

— Ce facem, tovarășe căpitan? Intrăm? Aceștia

sînt vecinii. I-am convocat pentru a fi martori la descindere.

— Da. Te rog inspectează puțin grădina, dar cît mai degajat. Înconjoară curtea, poate vezi ceva deosebit. Vii apoi înăuntru. Ai deschis?

— Da, tovarășe căpitan. Echipa noastră stă la dispoziție.

— Sigur, tinere, sigur.

A intrat repede în casă.

Simțea că îmbătrînește. Pînă și cuvintele nu mai erau ale sale. Tinere?! A început să-l copieze pe colonel, să dea sfaturi, să țină predici. Serios, nu-i de glumit cu gîndurile astea de bătrînețe!

Planul casei parcă îi era familial. Pînă și culoarea mobilierului o intuise. Dar ceea ce presupusese numai, era în realitate mult mai frumos. O casă aranjată cu gust și chiar luxoasă.

Piesa de mobilier la care se gîndeau să-i dea o atenție deosebită era o ladă-cufăr din lemn sculptat, cu unele muluri aurite și împodobită de medalioane cu picturi pe pînză aplicată.

A fost sarcina specialiștilor să o situeze ca datînd de la sfîrșitul secolului al XV-lea, din plină Renaștere. Desigur, picturile erau de dată mai recentă, probabil însă tot originale. Lăsau impresia de vechi, dar numai aparent, fiindcă la o primă examinare sumară, apărea că totul este recent confecționat, căutat, pentru a păcăli poate vreun amator.

În fond, indiferent de scopul urmărit, acest lucru nu putea fi cap de acuzare pentru nimeni. Cu atît mai mult pentru o persoană particulară, gusturile fiind atît de variate.

Vedea mobilierul în epoca de-atunci, într-un interior decorat cu fresce, cu plafoane împodobite de stucaturi și sculpturi aurite, pardoseli de marmură, tapiserii, brocarturi catifele, statuete din bronz.

Și ceea ce căuta, ceea ce intuia precis, nu părea expus vederii. Mai mult, totul era ireal de precis, dar ireal de cuprins „un paradox atît de perfect și atît de absurd". Și nu era joc de cuvinte. Închipuiește-ți că știi, că te aștepți să găsești altceva decît vezi. Și toate astea atunci cînd ești sigur că intuiția ta nu dă greș, cînd, după un calcul mai mult decît general, vrei să ai un rezultat excelent.

De data asta pe căpitanul Trotuș îl stăpînea un neastîmpăr ciudat. Trebuia să scoată cazul din oboseala în care era împotmolit.

Cercetă pe rînd celelalte încăperi și constată pe viu că domnea aceeași armonie și ordine. În același timp, locotenentul-major Tudor, criminalist cu experiență, raportă că afară nu este nimic deosebit de semnalat.

— Dar în casă? Hai să ne așternem puțin pe treabă. De acord?

— De acord, tovarășe căpitan.

Biblioteca nu prea mare. Cîteva sute de volume, în special de artă, albume filatelice apărute la Editura Meridiane. Luate fiecare la mînă, n-au dezvăluit nici un mister. Ochii le erau la cufăr. Îl lăsaseră anume la urmă. L-au deschis apoi încet și au început să caute liniștiți. De pe fundul dulap blu — bănuit de altfel — au scos încet patru al

bume-clasoare pline cu mărci poștale conservate perfect.

Fără voie a luat din bibliotecă catalogul mărcilor poștale românești. A răsfoit filele știind că așa va descoperi și singur ceea ce va face mai tîrziu expertiza. Scurta, dar cuprinzătoarea lectură îi oferi toate datele. Cert este că se impunea expertizarea acestora, poate și a altora care vor mai apare. Pînă atunci se bucură pentru sine. După ce privi și citi timp de o oră, conchise mulțumit că mai mult n-avea rost să rămînă în vilă.

— Ce facem, tovarășe căpitan? Suficient?

— Pentru azi, da. Întocmiți procesul-verbal, să fie semnat de martori, sigilați, mă rog, întregul serviciu.

În hol telefonul aștepta viața. În această casă însă nu mai locuia nimeni care să primească sau să dea vești.

Planul era acum deja fixat. O nouă așteptare, începea finalul de etapă.

CAPITOLUL XII

Au trecut destule zile pînă la o nouă întîlnire cu colonelul. Nu se schimbase cu nimic. Poate singura nuanță în plus era comportarea lui, puțin

prea blîndă. Şi doar firele anchetei erau încă destul de răsucite. Nu părea supărat.

— Ei, tinerilor, a trecut repede vremea. O să-mi spuneţi că aţi acţionat, că aţi obţinut rezultate. Aşa e. Unele chiar bune. Dar să recapitulăm ce s-a făcut şi mai ales să vedem ce are de spus căpitanul Trotuş.

— Da, tovarăşe colonel. Ce vom face, cînd şi cît de repede. A dracului afacere, dacă aşa se poate numi.

— Da, căpitane. Am citit rapoartele. Ceea ce bănuiam noi la început s-a adeverit. Toţi s-au cunoscut de mult. Toţi sînt legaţi de un secret.

— Nu chiar un secret, dar contrabanda aste tare păcătoasă. Timbre, timbre...

— Tovarăşe colonel, după datele ce le cunoaştem pînă acum un singur om i-a cunoscut înainte. Acesta este inginerul Paul Grigore.

— Tinere locotenent-major, să admitem şi asta. Dar priviţi puţin urmarea: ne scrie la cîtva timp toată mărturisirea care, de fapt, era complet opusă celei dată la anchetă. A minţit atunci, sau ulterior, sau şi înainte şi pe urmă? Toate acestea ar trebui să ne facă să avem rezerve. Mai ales că apariţia lui în diferite puncte, dar toate legate de ceilalţi şi de ce căutăm noi, nu poate fi întîmplătoare. Acum ştim însă destul de clar totul în privinţa sa. Dar să înaintăm puţin în problemă. Aşa cum am stabilit cu Trotuş, o echipă din cei mai buni experţi contabili şi tehnici ai biroului local au efectuat şi depus raportul de expertiză privind gestiunea, evidenţa şi manipularea medicamentelor cu regim special de la spitalul TBC din perioada cît au fost gestionate de cei prinşi în ancheta noastră. Rezultatele? Ei, băieţi, totul a fost gestionat cît se poate de corect. Chiar cantităţile date la consum au reţete precise, reale şi este greu de presupus că în acest fel puteau fi sustrase, din infinit de mici porţii, o provizie care să fie speculată pe diverse căi. Şi asta în perioada Nataliei Anghel, Mariei Spirescu. De fapt ăsta a şi fost obiectivul stabilit prin expertiză: perioada în care au funcţionat aceşti indivizi. Au muncit experţii pe rupte, zi şi noapte. Acesta reprezintă însă numai un aspect. Vă amintiţi de convorbirea fostului director al spitalului cu căpitanul Trotuş? La un moment dat el...

— Tovarăşe colonel, era vorba de gestiune. Predase gestiunea Mariei Spirescu.

— Trotuş a repetat perfect. Experţii însă nu au putut constata lipsa. De ce? Foarte simplu. În evidenţe totul era corect. Aşa că... vă este clar?

— Atunci...

— Tocmai asta este. Maria Spirescu, plecînd din unitate, nu a avut încurcături cu medicamentele sau altceva asemănător. Încurcătura se datorează altor cauze şi mă gîndesc... Dar acum restul.

Interveni căpitanul Trotuş:

— Tovarăşe colonel, am citit raportul privind valorile de artă existente în casa Mariei Spirescu. S-a confirmat oficial că acestea, în special timbrele, au o valoare extrem de mare. Or, Maria Spi-

rescu, chiar speculînd în dreapta şi-n stînga nu putea achiziţiona toate acestea. Atunci? Dacă le are de la profesorul Anghel sau din alte surse — cert este că le-a avut — să ne întrebăm cum au ajuns în stăpînirea ei? Sau, o altă variantă, nu cumva erau în tranzit? Poate că farmacista prezenta o ascunzătoare sigură. Şi să nu uităm că şi altcineva cunoştea ce are în casă. Fiindcă nu vom putea găsi explicaţia, dacă nu este acesta adevărul, asupra pătrunderii în locuinţa din Popa Sanda şi a Ninei Miller şi a doctorului Irimescu. Ce vroiau să ia, dacă nu din obiecte? Timbrele? Sigur, timbrele, fiindcă pînă acum nu s-a mai găsit altceva şi doar . . .

— Fiţi convins, tovarăşe colonel, că oamenii noştri nu ne-au deziluzionat pînă acuma. Nu cred să mai fie ceva!

— Să admitem, deci, că aşa este. Cu atît mai mult, avem un argument în plus să cercetăm iar trecutul lor. Poate va fi cazul să ne documentăm despre tot ce s-a petrecut în anii regimului nostru, cu obiectele de artă, fie mobilă sau timbre. Mă refer la anchete, furturi şi tot ce se poate găsi în arhivă. De acord?

— Da.

— Tovarăşe colonel, interveni locotenentul Lungu, înseamnă că concluziile raportului dat de laborator vor fi de maximă importanţă.

— Sigur. Fiindcă nu cunoaşteţi datele legate de această ultimă problemă, să o prezentăm. Citeşte, Trotuş.

— Ilustraţia este obişnuită, ca şi scrisul. Nu au fost întrebuinţate cerneluri speciale sau alte semne. Dar sub timbrul lipit, din seria de artă, de format cincizeci pe patruzeci milimetri, s-a găsit un alt timbru din renumita emisiune I „Cap de bour", neştampilat, cu o valoare de douăzeci şi şapte parale, negru pe roz, emis ca primul timbru românesc, în anul 1858. Consultîndu-se specialişti şi renumiţi colecţionari, citesc lista?

— Nu-i nevoie. Mai departe.

— S-a stabilit cu certitudine că este timbru original şi nu fals.

— Ce cotă are în prezent în catalog, ştiţi? M-am interesat. Trei sute de mii de lei. Dar interesantă este totuşi povestea lui. Nu aceasta de azi, mă refer la apariţia sa. Nu ne strică dacă învăţăm şi istoria poştală şi filatelie. Aşa-i? Atunci ascultaţi:

În 1857, în Moldova, se instituia monopolul statului asupra poştei de scrisori, perioadă cînd de fapt începea etapa modernă în acest domeniu. Atunci se pune în aplicare reforma poştală a lui Rovland Hill, cel care a inventat marca poştală. Vedeţi că în acea perioadă, faptul că Moldova trece la emisiuni proprii, de timbre, înseamnă şi o emancipare faţă de Imperiul Otoman. Şi astfel, în iulie 1858, apar primele mărci poştale, printre care cea mai valoroasă rămîne aceea de douăzeci şi şapte de parale. Vă amintesc că atunci, la cursul visteriei, un leu era egal cu patruzeci de parale. Au mai apărut apoi şi mărci de cincizeci şi patru de parale şi de optzeci şi unu parale, dar în cazul

nostru nu prea are mare importanță. În acel an, prin Decizia Direcției Poștelor și Diligențelor s-au stabilit reguli pentru scrisori. Atunci cînd este trimisă pe o distanță de opt poște, echivalent cu o sută șaizeci de km și au o greutate de două drame și jumătate, adică opt grame și zero șapte, se vor franca cu douăzeci și șapte de parale.

S-au imprimat atunci șase mii de bucăți de douăzeci și șapte parale, întrebuințîndu-se clișee rotunde, din oțel, cu un desen circular și un diametru care variază de la 19,5 mm la 20,25 mm. Pe marginea interioară a cercului este înscrisă cu caractere cirilice legenda Porto scrisori, iar în partea inferioară a clișeului figurează emblema universală a poștelor, adică cornul poștal, în bucla căruia este trecută valoarea de douăzeci și șapte parale. În mijloc, apare capul de bour cu o stea cu cinci colțuri, emblema Moldovei încă de pe timpul lui Ștefan cel Mare.

Fabricarea acestor timbre a fost efectuată pe hîrtie procurată din magazinele din Iași, cu vărgături, inegale ca grosime, de la o hîrtie la alta, cu diferențe de culoare de la roz-pal pînă la roz-viu. Imprimarea s-a făcut în Atelierele Timbrului din Iași, o mică tipografie înființată de domnitorul Grigore Ghica. Probele de imprimare s-au efectuat cu cerneală verde albăstruie, pe treizeci și unu coli de douăzeci și șapte de parale, fiecare coală cu treizeci și două de mărci, fiind gata la 11 iulie 1858, 992 mărci a douăzeci și șapte parale, ulterior imprimîndu-se încă 5 024 mărci. Raritatea și importanța lor au făcut ca astăzi valoarea să crească enorm, să fie foarte căutate în străinătate, fiind

cotate, în valută, la prețuri fabuloase. Acum apare totul clar?

— Clar, în ceea ce privește biografia mărcii. Dar cum a apărut la Maria Spirescu? Nu cumva cele povestite de inginerul Grigore și de bătrînul ospătar Matei încep să prindă contur?

— Da, Trotuș. Poate, cu puțină fantezie, găsim și sursa. Nu ar fi exclus să provină tot din colecția profesorului Anghel, și atunci înseamnă...

— Că Maria Spirescu are o adevărată „cutie de scrisori". Depozit.

— Limbajul nu-i prea ales, dar redă fidel realitatea. Însă trebuie să umblați, să dovediți, să găsim probe materiale. Să nu uităm că toți vinovații sînt încă liberi. În acest scop, eu vă propun ca Trotuș să reia unele date din dosarul profesorului Anghel. Înțeles?

Înțeles!

CAPITOLUL XIII

Era o senzație ciudată. Părea că te afli în podul bunicii răsfoind caiete de școală, îngălbenite de ani. Și doar de-atunci nu trecuse mai mult de un deceniu.

Dosarul profesorului Anghel, în fond un mic raport de anchetă, probabil o formalitate ca multe altele, se afla pe biroul căpitanului Trotuș. Dar filele astea, păstrînd acea atmosferă de lucru vechi, nu relatau mare lucru. Fenomenul în sine, care a dus la nașterea unui dosar cu acest nume, a fost moartea nefirească a unuia dintre colecționarii renumiți. A existat poate o bănuială. Cert este că din toate n-a rămas decît o concluzie: moarte naturală.

În fond, niciodată după scurgerea anilor nu avem mare lucru de adăugat. Privit retrospectiv, totul pare simplu, normal. Și uneori totul a fost atît de deosebit, atît de greu, încît chiar anii luați în asalt nu mai pot fi identificați.

Era greu acum să pornești de la o relatare foarte sumară. Sînt necesare aducerile aminte cele mai exacte și mai amănunțite.

Citi cele cîteva foi de două-trei ori. Reveni asupra frazelor, notă cîteva în bloc-notes, în special cele legate de plecarea profesorului Anghel la studii în Germania și apoi, cu litere groase, aluzia vagă că în perioada imediat pregătitoare ultimului război mondial a figurat printre simpatizanții celei mai odioase mișcări politice din România burgheză, Garda de Fier. Erau aspecte tangențiale, dar trebuiau aprofundate puțin, mai mult pentru a intra în pielea personajului. Cine știe la ce rezultate s-ajunge!

Rezulta din anchetă că profesorul Anghel nu a suportat nici un fel de consecințe negative în urma relațiilor cu aceștia, fiindcă de fapt nu a avut o participare activă, ci s-a mărginit să fie numai

un observator atent. Oricum, astăzi nu mai contează. Omul e mort de mult.

Era necesar un telefon. Locotenentul-colonel Florescu, cel care a efectuat ancheta la vremea respectivă, a răspuns prompt. De fapt, căpitanul Trotuș îl considera prieten, numai că treceau uneori luni fără să se întîlnească, fără acele plăcute întîrzieri de bărbați la un pahar de vin, într-o noapte plină. Dar prietenia nu se uzează, ba parcă îi și prieste un asemenea regim.

Locotenent-colonelul l-a întîmpinat cu căldură. Știau amîndoi că trebuie să facă un schimb de mesaje oficiale în elucidarea unei probleme.

Anumite detalii în biografia cazului vechi puteau să îndrepte interesul anchetei de azi pe o cale nouă. Rămînea acum ca și căpitanul Trotuș să aștepte puțin timp și împreună cu locotenent-colonelul Florescu să răsfoiască un morman de vechituri și fișe, o întreagă arhivă. Cine știe ce va mai apărea!

Și un nou început de drum a fost tăiat. O călătorie plăcută în plină toamnă. După cercetări lungi și minuțioase, împreună cu locotenent-colonelul Florescu a ajuns la concluzia că un anume Badea Teodor, contabil, domiciliat în orașul R, ar putea da relații despre profesorul Anghel. Bineînțeles, acestea se refereau la perioada dinainte de război. După confirmarea miliției că domiciliul celui căutat a rămas același, nu a lipsit nici micul duel, fiecare dintre ofițeri susținînd să-l cheme oficial pentru relații. A învins o idee mai bună, e greu de stabilit cine a fost cu propunerea: să se meargă

la cel căutat. Omul se simte mai în largul lui, povestește mai liniștit. Și apoi nu doreau numai amintiri, ci și date precise, legate de acea perioadă învolburată, tulbure, nu numai din viața unui om, dar și a țării.

Erau aceste destine și timpuri atît de înlănțuite, atît de organic influențate, încît cu greu se mai putea stabili partea fiecăruia de vină. Istoria își spusese cuvîntul și mergea înainte.

Ocolind sediul miliției județene, mașina condusă de locotenent-colonelul Florescu se opri la sediul telefoanelor. Venise cu viteză. Florescu luă în grija lui primele treburi. Trebuia să caute persoana la telefon și, eventual, să afle unde se găsește, dacă nu e cumva acasă. Trecuse destul timp de la întîmplare, dar așa cum se dovedise în alte cazuri, uneori soarta e mai decisă decît orice calcule prealabile. Ofițerul a format numărul, dornic să audă un răspuns afirmativ:

— Domnul Badea?

— Da.

— La telefon o veche cunoștință. Nu vă pot spune deocamdată cine, în orice caz un om bun. Rămîne secret numai pentru cîteva minute. Vreți să veniți în oraș, sau preferați să mă deplasez eu pînă la dumneavoastră?

— E mai greu pentru mine. Aș prefera să veniți dumneavoastră aici. De doi ani am ieșit la pensie și am grijă de o stupină. Îmi fac de lucru cu ea. Chiar acum tocmai mă pregăteam să merg la albinele mele. Vă aștept.

— În regulă. Atunci venim imediat la dumneavoastră. Mai sînt cu cineva, un prieten care ar vrea și el să vă cunoască. Sperăm să nu vă deranjăm prea mult, încheie încîntat Florescu.

Cunoștea bine orașul, din zilele imediat următoare instaurării puterii populare. Meseria îl făcuse să cunoască fiecare stradă, în unele locuri chiar casă cu casă. În ultimii ani însă a început să viziteze tot mai rar localitățile județului. Șefii au fost de părere că experiența și tehnica lui sînt folositoare într-o muncă de conducere și coordonare. S-au găsit alții, mai tineri, care să umble, să acționeze direct unde era nevoie.

— Măi Trotuș, la mare lucru să nu te aștepți. Dar să scontăm pe elementul surpriză. Fii sigur că-și amintește el foarte bine și că știe o mulțime de lucruri care ne-ar putea interesa. Noi să fim atenți și să-l călăuzim pe drumul dorit de noi. Înțeles?

— Înțeles. Parcă am ajuns, nu?

Mergeau pe o străduță de cartier liniștit, aflată înspre marginea orașului, cu grădini și curți mari, cu flori ieșind prin stinghiile gardului. În jur stăpînea o liniște de parcă întreagă strada era locuită de pensionari.

S-au oprit la numărul nouă. Au parcat Opel-ul urcîndu-l puțin pe trotuar. Teodor Badea îi aștepta în poartă. Era un bărbat înalt, cu păr des și alb, îmbrăcat cu o cămașă bleumarin, deschisă la gît. Avea obrajii bronzați de soarele verii care tocmai trecuse. Zîmbea ușor, puțin îngrijorat, puțin stînjenit, ca atunci cînd nu știi care e cea mai nimerită atitudine care trebuie s-o iei.

— Bună ziua, domnule Badea. Mă mai recunoașteți? o luă înainte Florescu.

— Cred că da. Nu sînteți locotenentul major Florescu? răspunse el, destul de timid.

— Eu.

— Tot cu...

— Tot.

— Dar ce vînt vă aduce? Iarăși încurcături? Și continuă:

— Dar poftiți în casă.

— Am vrea mai bine să ne așezăm la umbrarul din vie. Ne-am simți mai în largul nostru, mai ales că sîntem în vizită. Mustul cum a ieșit?

— Bine, bine și mult! răspunse omul mai convins că nu el e „cazul". Luați vă rog loc, aduc îndată o cană și niște pahare. Domnul...

— Căpitanul Trotuș.

— Aha!

Rămași singuri, Florescu își continuă gîndurile cu glas tare.

— Acum mi-l amintesc perfect. După anchetă, fiindcă în anii regimului nostru Badea s-a ocupat cu tot felul de afaceri, negustorii, ce mai... Și-a primit însă porția la vremea respectivă.

— E orașul profesorului Anghel? întrebă Trotuș nerăbdător să ajungă la miezul problemei.

— Întocmai. Imposibil ca acum, cînd se simte în perfectă siguranță, să nu ne spună ceva care ne interesează, dacă, bineînțeles, are ceva de spus.

Din casă apăru Badea ținînd în mînă o tavă cu trei pahare și o cană mare plină cu vin.

Ciocnirăm.

— După liberare, am lucrat la un șantier de construcții, apoi m-am pensionat. De atunci nu am mai avut nici un fel de neplăceri, simți Badea nevoia să se explice.

— Normal.

— Dar, cu ce vă pot fi de folos? se arătă el nerăbdător.

— Ei, bade Teodore, ești de acord să vorbim deschis?

— Ca-ntotdeauna, domnule...

— Locotenent colonel. Bine. Pe profesorul Anghel l-ai cunoscut?

— Nu-mi amintesc de cînd să fi plecat din oraș. Mi se pare că a și murit, acum cîțiva ani.

— Văd că iarăși începi ca atunci: „Mi se pare", „poate", „nu știu exact"...

— Deformația, domnule anchetator.

— Vezi, ți-am spus doar că sîntem în vizită. Vrem să te întrebăm cîteva lucruri și, dacă le cunoști, ni le spui, dacă nu, nu. Acum aș vrea însă să vorbim deschis, sincer. Trebuie să lămurim niște lucruri tare încurcate. De-acord?

— De acord.

— Atunci spune-ne ce știi despre profesorul Anghel?

— L-am cunoscut. A trăit mult timp în orașul nostru. A murit acum cîțiva ani în C. Se zicea că de inimă. Eu unul însă cred că n-a fost numai asta. Farmacista aia, nevastă-sa, avea ochi tare răi. Ochi răi, buze subțiri, doamne ferește. Poate să nu fi fost nimic din ceea ce cred eu, dar...

— Dar ce?

— A umblat zvonul că profesorul avea o imensă avere investită în timbre. El bătrîn, fata tînără, de, tentațiile sînt mari.

— Se zvonea, sau ...

— Ei, și dumneavoastră! Omul nu mai poate să se îndoiască? Ați spus să discutăm deschis. Mi-am spus și eu numai o părere.

— Emiți o părere numai cînd te îndoiești de ceva. Avea sau nu avea o avere?

— Avea. O colecție întreagă de lucrări de artă. Dracu știe dacă nu a contribuit și asta la ...

— A plecat de mult din orașul dumneavoastră?

— Asta nu mai știu. După război nu l-am mai găsit. Cînd am venit de pe front, am aflat că s-a stabilit în orașul C.

— L-ai cunoscut destul de bine. Îi făceai vizite?

— Bineînțeles!

— De ce?

— Păi, dumneavoastră nu știți? După război, voiam să punem țara la cale. Proștii, gîndesc cu mintea de-acum. Ne organizam, ne asiguram de notorietățile orașului. Și el era, cum să vă spun, nițel de-ai noștri.

— Nu înțeleg.

— Ei, și dumneavoastră ...

— Fii mai clar, omule!

— Anghel a făcut studiile în Germania.

— Doar nu vrei să spui că toți care au studiat acolo ...

— Nu asta vreau să spun. Dar el, totuși ... La începutul războiului, cînd au venit fasciștii în țară, se zvonea că profesorul ar fi avut niște prieteni la Gestapo.

— Poate a fost o simplă întîmplare.

— Ce bănuiești? În special de pe vremea cînd studia în Germania? ...

— Ei, erau multe probleme de discutat.

— De ce nu l-ați întrebat atunci?

— Într-un fel am căutat noi să aflăm, dar nu ne băga în seamă. Se ținea tare mîndru. Ne temeam de el, ce mai!

— După cîte știu, în acest oraș dumneata erai unul dintre oamenii cu influențe, parcă și nițică politică ...

— Cam așa este.

— Iarăși începi? zîmbi Florescu. Iar nu ești sigur?

— Eram, răspunse apăsat Badea.

— Nu bănuiești totuși ce legături avea profesorul la Gestapo? Poate avea un prieten, ofițer acolo. O cunoștință de pe timpul studiilor ...

— Și asta. Dar ... acum vă spun drept: nu știu să explic mai mult, dar eu și atunci și acum bănuiesc că nu a fost lucru curat. Avea el legături de altă natură cu nemții, și mari de tot. Bine că a murit.

— Tocmai. Dacă a murit, ce să facem?

Badea se gîndi o clipă. Mai simți nevoia să adauge:

— Soția asta a lui a cunoscut-o pe urmă, mai tîrziu?

De data asta interveni căpitanul Trotuș. Dorea unele clarificări. Voia să ajungă mai repede la anii din urmă.

— Dar în perioada cînd a locuit în orașul

dumneavoastră, nu vă aduceți aminte... vreo relație, vreo prietenie? Mă refer la o femeie. Un om ca el nu putea să trăiască singur.

— Știu eu dacă femeia o mai fi pe-aici? Gurile rele vorbeau, provincie, ce vreți! Se comentează totul. Se spunea că ar fi trăit cu o călugăriță, Zenovia, de la mănăstirea din V. la vreo zece kilometri de-aici. O fi plecat, o fi rămas în țară, nu mai știu. Pe atunci am văzut-o.

— Și zici că se cunoșteau bine?

— Bine de tot. Lumea i-a văzut. O călugăriță nu e greu de remarcat cînd intră de multe ori în aceeași casă.

— Au durat mult timp relațiile dintre ei?

— Cîțiva ani sigur. Cu ore exacte, cu fereli, cu vizite lungi.

— Tot lumea?

— Tot, bat-o norocul!

— Pentru asta te-am deranjat, scurtă brusc locotenent-colonelul discuția. Și zici că nu mai știi nimic?

— Nimic. Eu nu eram în cîrd cu ei. Altfel nu aflați dumneavoastră?

— Bine, bine, măi omule, dar acum te întrebăm în afară de...

— Atît am știut, pe cuvînt de onoare! Un pahar nu mai gustați?

— Gustăm, însă o să venim special pentru asta, în altă zi.

Și-au luat rămas bun și au ieșit de sub umbrarul plăcut al casei, îndreptîndu-se spre maica Zenovia.

Locotenent-colonelul conducea repede pe serpentinele frumoase ale orașului. Mănăstirea se afla sus pe deal, străjuind orășelul din latura de miazănoapte. Au ajuns în nici o jumătate de oră. Clădirea albă, mereu văruită și teribil de curată, se vedea printre copacii înalți. Roțile mașinii scrîșneau pe pietrișul mărunt.

— Ei, Mircea, ești mulțumit? întrebă locotenent-colonelul.

— Să spun da. Apar însă acum alte probleme.

— Dacă am intrat în horă trebuie să descurcăm problemele.

— Mă tot gîndesc la ciudata legătură a lui Anghel cu...

Florescu însă se găsea într-un moment de meditație. Vorbi cu glas tare:

— Vezi tu, prietene, stînd ani de zile lîngă un om, începi să crezi că îl cunoști. Și nu este rău. Dar apar deodată situații și fapte, și afli că omul pe care părea că-l cunoști — curat, bun, cinstit, corect — este de fapt un altul. Altfel, din foarte multe puncte de vedere. Sigur că multe din aceste cazuri sînt excepții, dar noi nu putem să nu le luăm în seamă. Numai așa curățăm drumurile. Generațiile de mîine ne vor ridica un monument, cu siguranță! zîmbi el.

— Ei, fiecare cu satisfacțiile și necazurile lui. E adevărat că uneori ajungi, în meseria noastră, să crezi că e mult rău și urît în lume. Totuși, nu aș părăsi-o niciodată. Mă simt legat de ea pînă la moarte. Sînt poate caraghios cu declarațiile mele, dar mi-ar fi imposibil să mă apuc de altceva.

— Să nu ne mai gîndim. Hai, du-te și deschide poarta. Nu face să claxonăm în mănăstire.

A pornit pe alee, prinzînd din urmă grupurile de turiști.

Un puștan cu cinci capre dădea ocol mănăstirii.

— Ce faci, mă, le dresezi? glumi Florescu.

— Nu, nene. Le duc la muls.

— Ale lor nu au lapte?

— Știu eu? Or fi înțărcat.

Florescu zîmbi.

— Și maica Zenovia bea lapte?

— Aia bătrînă?

— Aia. Nu mai stă în chilia din stînga?

— Nu a stat acolo niciodată. De ce nu spuneți că pe ea o căutați? Uite-o că vine încoa. Eu plec. Bună ziua!

— Drăguț puștiul!

— Hai la maică. Poate că ne spune cîte ceva. Cel mai potrivit ar fi să discutăm în bibliotecă. Cu siguranță că mai există camera aceea înțesată de tipărituri și cărți vechi, alături de muzeul mănăstirii. Invit-o tu. De acord?

S-au așezat confortabil la masa, nu din bibliotecă, cum crezuse — aceasta era închisă pentru renovare — ci pe scăunele de lemn aduse de maica Zenovia, în fața unor păhărele cu agrișată, veche de doi ani, după spusele ei. Păreau deja cunoștințe vechi. Vorbeau în șoapte, cu o sinceritate nepusă la îndoială.

— Ei, măicuță, cum trec anii!

— Trec, într-adevăr.

— Parcă ieri profesorul Anghel...

Chipul maicii Zenovia se întunecă abia vizibil.

— Erați mai tînără, aveați visuri. Sperați în fericire...

— De ce îmi amintiți toate astea?

— L-ați cunoscut pe profesor?

— Fiindcă sînteți de la miliție, probabil că știți exact că l-am cunoscut. Mi-am închipuit eu că odată și-odată se va afla. Da, l-am cunoscut. Orice taină trebuie să fie dezlegată pînă la urmă. Cred că i-a venit rîndul și tainei mele.

Maica Zenovia a început să vorbească încet, ca pentru sine:

— Atunci cînd taina pe care o păstrezi nu îți aparține, și te hotărăști s-o dai la iveală, sigur nu aștepți decît prilejul potrivit pentru mărturisire. Dar mărturisirea nu poți s-o faci în fața oricui. Trebuie să-ți fie cineva foarte-foarte apropiat, care, aflîndu-ți taina, să fie în stare să ți-o primească, dîndu-ți și siguranță, și liniște, și mulțumirea sufletească pentru că ai scăpat de o povară apăsătoare...

Maica Zenovia vorbea tărăgănat și domol, puțin timid. Parcă ar fi relatat o poveste, asemenea unei bunici la gura sobei, despre dragostea ei din tinerețe.

— L-am cunoscut de mult pe profesor. Nu aici. La Viena. Era tînăr student, foarte serios. Se deosebea mult de ceilalți colegi. Cult, manierat, studios, într-un cuvînt, totul îmi plăcea la el. Studiam și eu la Universitatea din Viena. Eram în vacanță. Ne-am cunoscut repede, cu lungi plimbări pe bule-

vardele orașului, în parcuri, la școala spaniolă de călărie. Admiram împreună colecția de artă grafică Albertina și întotdeauna ne opream numai la unele dintre acele celebre cafenele vieneze. Se servea cafea neagră tare și aromată, cu frișcă bătută. Fiecare local cu rețeta lui. Mi-amintesc și acum.

Cîteodată, dar numai cîteodată, ne opream în Grinzing, într-o mică cîrciumioară. Mîncam pui fript și gustam vin nou. Se numea „La calul roșu" și un moșneag ne cînta în surdină la chitară.

Duminica ne-o petreceam în Prater, pe malul Dunării, sau la hipodrom. Era minunat.

Dar de ce vă spun eu toate acestea? Poate vă plictisesc. Amintiri de femeie bătrînă!

— Continuați, vă rugăm. Și aducerile aminte își au rostul lor.

— Aveți dreptate. Asta era atunci. Distracții și veselie. Lumea ni se părea a noastră. Totul, dar absolut totul credeam că ne aparține. Eram convinsă că profesorul ține la mine, că nu va veni niciodată ziua despărțirii. S-au întîmplat lucruri a căror importanță în viața lui și pentru noi amîndoi nu le-am înțeles. Poate nu atunci a fost atras în politică, poate mai tîrziu. Dar în măsura în care a fost o dată amestecat, desigur că acolo a fost începutul.

S-a împrietenit cu Carol, pe vremea aceea un tînăr coleg de-al nostru, despre care am aflat mai tîrziu că era fascist. Zilele, serile noastre se răreau tot mai mult. Profesorul și Carol deveniseră de nedespărțit. Cafeneaua noastră era acum cafeneaua lor. Niciodată nu am participat la întîlnirile cu el. Și s-a întîmplat inevitabilul.

Într-o seară, în urma unei discuții violente, ne-am despărțit definitiv. Nu mai puteam continua, eram prea orgolioasă. Așa socoteam că este demn, că este mai bine și mai cinstit. Pentru amîndoi și mai ales pentru — . . .

Maica Zenovia s-a oprit brusc.

— Pentru?

— Pentru viitorul nostru copil. Eram însărcinată. Atunci nu mi-am făcut multe probleme. Nu am vrut să ne împăcăm, fiindcă aveam o mare ambiție, o mare mîndrie, firească pentru orice om jignit . . .

Maica Zenovia povestea fără inflexiuni, în timp ce ofițerii făceau, în gînd, cîte două-trei ipoteze asupra modului de evoluție a faptelor.

— Dar copilul? întrebă căpitanul Trotuș.

— La puțin timp am născut o fetiță. Mă stabilisem în alt cartier, dar pe profesor nu l-am mai văzut. Avea un aer atît de serios, încît chiar și eu îi ziceam profesorul.

— Știa de copil?

— Desigur. Știa că aștept un copil. Nu a venit să mă caute, să mă ajute, să întrebe de noi. Vă dați seama de situația delicată în care mă aflam. Trebuia să fac ceva. În loc să mă liniștesc, să studiez mai departe, eram obligată să mă zbat să cresc copilul. Am ales calea cea mai ușoară și mai simplă. M-am călugărit, fata am dat-o în țară la leagăn, și . . . uite, am continuat să trăiesc.

— Cum se numea fetița?

— Desigur, purta numele meu. Niciodată nu m-am gîndit atunci că un nume ar conta mult. Și

apoi nu-mi trecea prin cap să-l caut, să umblu după el, să-i cer iertare, poate, să-l rog să aibă grijă de copil. Și fetița a fost botezată Nina.

— Cuuum?!

— Nina.

Era un prim șoc. Foarte puternic. Căpitanul Trotuș făcuse o mulțime de supoziții, dar la asta nu se gîndise. Însemna că afacerea, foarte complicată, devenea dintr-o dată foarte clară.

Instinctiv se ridică de pe scaun și goli repede păhărușul cu agrișată.

— Iertați-mă, spuse. Am făcut unele apropieri.

— Da, fetița se numea Nina. Și de atunci, firește, cu acest nume a rămas.

Și continuă:

— În vremea aceea au început zile grele pentru mine. Mă zbăteam de dorul copilului. Dar mai mult nu puteam face. Am suferit și-atîta tot. N-am făcut nimic. Am așteptat ceasul acela cînd timpul va rezolva totul, sau măcar o parte. Lașii, gîndesc acum, așteaptă cu inima încleștată sorocul fatal. Pentru mine sorocul nu a fost prea sever. Numai în aparență.

Maica oftă adînc, cu privirea fixată în gol.

— Iertați-mă, multe din cîte vă spun nu vă interesează, cu siguranță. Vreți totul despre Anghel. Mi-e greu să mă desprind de viața mea, de amintiri. Poate vă plictisiți, dar nici eu nu pot să spun totul numai așa. Desigur însă că veți alege ceea ce vă folosește și veți lăsa deoparte povestea mea sentimentală.

S-a lăsat liniște și nimeni nu a întrerupt-o.

Acceptarea tacită a ofițerilor a făcut-o pe maică să continue.

— Se apropia războiul. Nu era nevoie să ai o minte prea isteață ca să pricepi că focul se simte la tot pasul. Hitleriștii intraseră în țară. Se spunea atunci că vin ca aliați. Dar n-a vrut Domnul. Știți cum a fost.

Vă amintesc, pentru că într-una din acele zile l-am văzut întîmplător în oraș pe Carol. Echipat ca ofițer superior, purtînd însemnele SS. Imaginea lui de-atunci rămîne pentru mine numai o tristă amintire.

Știind că profesorul revenise în țară și se stabilise în oraș, fără să-mi dau seama, l-am căutat. Chiar în acea zi. Îmi simțeam inima gata să plesnească. Eram emoționată tare. Totul a decurs firesc, mai firesc decît mi-am închipuit. L-am privit drept în ochi, dar el nu a clipit. E tare greu să revezi în totală indiferență, după atîția ani, bărbatul la care ai ținut mai mult ca la tine. Fiindcă atunci, ca și azi, de altfel, indiferența era numai din partea lui. Dar eu am ținut tot timpul la el și în acea zi m-am convins încă o dată . . .

Maica Zenovia zăbovi o clipă cu ochii în gol.

— Dar . . . iertați-mă, însă aceste lucruri nu mi le-am spus decît în minte și le-am repetat la infinit în nopțile mele de nesomn și veghe. Acum am prilejul să le aud eu singură, de față cu dumneavoastră. Să mi le spun mie, să-mi răsune mie în urechi. Dar, să continui.

Am discutat foarte puțin cu profesorul. Reține că m-a întrebat de ce am intrat în mănăstire și ce

face copilul. I-am răspuns cu lux de amănunte, dar mi-am dat apoi seama că întrebarea lui a fost formală. Cunoştea aproape totul despre mine. Mă urmărise tot timpul sau cineva îl informase. Politicos, m-a ascultat. Şi poate fără voie am revenit, în discuţia noastră, la Viena, la acele clipe minunate petrecute în doi. Poate l-am înduioşat sau, doamne fereşte, i-am provocat nostalgie, căci îi curgeau lacrimi din ochi. A vrut să mă îmbrăţişeze. Nu ştiu ce final ar fi avut gestul dacă chiar atunci n-ar fi sunat cineva. Profesorul s-a recules brusc, m-a rugat să trec într-o încăpere alăturată, probabil birou şi bibliotecă de lucru. Am aşteptat tăcută o vreme, pînă ce am simţit că a intrat în cameră Carol. Carol în carne şi oase. Prezenţa lui mi-a făcut rău. Aveam totuşi o satisfacţie, satisfacţie măruntă, de femeie, că am repurtat o mică victorie împotriva lui, venind eu prima aici.

Carol mă înspăimînta şi mă îngrozea în acelaşi timp. El ne distrusese fericirea, el ne destrămase iubirea şi nu înţelegeam cum, prin ce mijloace. Vorbeau în germană şi, deşi cunoşteam puţin limba, iuţeala convorbirii şi faptul că mă aflam în altă încăpere, nu-mi permiteau să pricep. Cîteva lucruri reveneau mereu: arestări, execuţii, sechestru, timbre, valută. Mi-am dat seama că nu era o conversaţie despre artă între doi amici, ci mai degrabă se aranja o afacere. Începeam să mă plictisesc, dar n-aveam încotro. Mi-am aruncat ochii spre bibliotecă. Destul de mică, dar înţesată de cărţi, iar pe birou o listă cu nume şi adrese străine. Oare la ce foloseau? Şi dintr-o dată am făcut legătura cu ce se vorbea alături: despre jefuirea prăvăliilor şi despre schingiuirea unor oameni, despre arestări, despre crime la miez de noapte. M-am îngrozit şi mi-am făcut repede semnul crucii.

Maica Zenovia îşi agită iarăşi mîna în semn de cruce.

— Cînd am revenit în cameră, după plecarea lui Carol, am deschis din nou discuţia despre noi. Nu voia să-mi precizeze nişte chestiuni care pe mine mă interesau extrem de mult. Din contră, le ocolea cu multă dibăcie. Bineînţeles, că l-am întrebat pînă la urmă şi de Carol. L-am avertizat că nu face bine să stea în compania lui. Nu m-a contrazis, nu a ripostat cu nimic. Dar acelaşi ton, pe care altădată îl cunoşteam atît de bine, cu superioară toleranţă, a căutat să-mi explice. Mai mult a încercat să mă convingă, să-mi explice unele idei. Am considerat absurd să-l las să continue.

Profesorul nu mai era omul cunoscut de mine. Spunea şi gîndea lucruri odioase. Mi s-a părut chiar puţin cam zdruncinat la minte.

— Aţi observat atunci schimbări în comportamentul lui, sau . . .

— Nu ştiu exact ce, dar se schimbase, hotărît se schimbase. M-a frapat însă un lucru: avea ceva rău în el. În priviri, în mimica feţei, în el tot. Fiind stăpînit din fire, dominîndu-se pe sine te putea induce în eroare.

Eu, care l-am cunoscut atît de bine, nu mă puteam înşela. Mi-a vorbit despre copilul lui. Am crezut că e vorba de Nina, dar m-am lămurit că se

referea la cealaltă fiică a lui. Am omis să vă spun că, între timp, adică de la despărțirea noastră, se însurase. Soția i-a murit la naștere, dar copilul, o fetiță cu numele Maria, a scăpat.

— Maria?!

— Da, Maria.

— Trăiește?

— Atunci da. Acum însă, Doamne, exclamă reținut maica, ce rost au toate astea? Știți dumneavoastră mult mai bine urmarea. Să reluăm însă firul de unde am rămas.

— Da. Vă rugăm să continuați.

— Îmi vorbea cu atîta patimă de copilul său, încît, deși nu era al meu, am rămas impresionată. Se îngrijea să-i asigure viitorul. Un viitor strălucit, ferit de orice necazuri. I-am amintit că mai are un copil, al nostru. A reacționat frumos. Mi-a propus chiar un lucru neașteptat: s-o înfiez pe Maria pe numele meu civil. Mai mult, să o iau și pe Nina de la Casa Copilului și ...

— Bineînțeles că ...

— Desigur, am acceptat. De fapt nici nu este cazul să explic. Eram mamă, oricît încercam să uit. Începusem să mă îngrijesc măcar acum de viitorul fetei. Mai mult, speram într-o reîntoarcere a profesorului, dar faptul nu s-a întîmplat. Amîndouă fetele au fost trecute pe numele meu și le-am dus în oraș la o gazdă, unde au copilărit și-au învățat împreună. Diferența de vîrstă între ele era mică: una în clasa întîia de liceu, cealaltă în a treia. Și ceea ce nu-mi puteam explica, și nici acum nu-mi explic, este că semănau între ele ca două gemene. Le îmbrăcam la fel, petreceau vacanțele împreună, de multe ori le găzduiam la mănăstire zile de-a rîndul.

Nu se știa că erau fetele mele. Nu mă feream, dar nici nu voiam să se afle.

— Înțelegem, e și normal. Cum vă numeați dumneavoastră? Probabil și fetele au căpătat același nume, nu?

— Da. Se numeau atunci Spirescu. Mai tîrziu, amîndouă au fost căsătorite și au luat numele bărbaților.

— Spirescu, deci! am exclamat amîndoi.

Ofițerii așteptau într-o mare încordare. Acum se destindeau ca un arc. Răsuflară ușurați, mișcîndu-se pe scaune.

Locotenent-colonelul interveni:

— Speram să nu vă opriți aici. Puteți continua povestirea, maică Zenovia?

— Da. Primeam regulat bani și alte lucruri necesare de la profesor. Uneori mi le expedia chiar la mănăstire, dar niciodată nu le aducea el. Fie că se ferea, fie că Dumnezeu știe! De altfel, asta mă interesa mai puțin. Aș fi intrat în panică poate numai dacă nu-mi mai trimitea bani. Fetele crescuseră mari, intraseră la Universitate, iar eu nu m-aș fi putut descurca în nici un caz singură. Într-o zi însă, una din fete s-a îmbolnăvit grav și am avut nevoie de el. L-am căutat acasă. De la acea întîlnire, cînd cu venirea lui Carol, nu-l mai vizitasem. Atunci însă eram în panică, de aceea l-am vizitat. Lipseau alimentele, medicamentele. Și tocmai de medicamente și alimente aveam nevoie pentru fată. I-am povestit ce m-a dus la el. Nu s-a supărat, dar mi-a spus deschis că nu are bani. Ce

puteam face? L-am văzut, pentru prima dată, cum se frămîntă neputincios. M-a întrebat: „Despre ce medicamente e vorba? Penicilină?" „Cred că da i-am răspuns. Nu se găseşte decît la negru." Eram convinsă că se descurcă greu cu banii. Lucra intens, traducea, colabora la publicaţii şi totuşi...

„În curînd o să avem avere, mi-a spus el frenetic. Dar acum sîntem săraci. O să merg eu la doctor să-i explic. O să încerc să rezolv într-un fel." De fapt a mers la un farmacist. Unul Mocanu, care i-a făcut rost imediat de medicamente. Fata se găsea în afară de orice pericol.

Seara tîrziu mi-a spus iarăşi că foarte curînd va fi bogat, că vom avea avere, dar pînă atunci trebuie să mai răbdăm. Era prima dată cînd se exprima la plural despre noi amîndoi, sau noi şi fetele.

Ceva tot am priceput. În perioada cît nemţii erau în ţară, cu ajutorul lui, mai precis a listelor lui, Carol şi oamenii săi au scotocit la adresele unde se găseau obiecte de artă, timbre rare. Au adunat un adevărat tezaur. Partea leului a rămas la Carol. Dar şi nemţii, gîndindu-se şi ei la zilele negre, în loc să le predea oficialităţilor, le-au dosit. Am înţeles în seara aceea că, după înfrîngerea lor, Carol nu a reuşit să le scoată din ţară pe-ale lui. Mai mult, că profesorul bănuia locul unde le ascunsese. Nu ştiu dacă aşa am dedus eu, sau chiar mi-a spus. S-ar putea ca să-mi fi spus chiar el.

— Cum nu s-a ştiut pînă acum de o asemenea comoară?! se miră căpitanul Trotuş.

— De la mine nu s-a aflat, mie personal nu-mi trebuie nimic.

V-aş întreba totuşi cum s-a utilizat acest tezaur?

Maica trecu, voluntar sau nu, peste precizarea cerută şi continuă:

— Mai tîrziu, profesorul mi-a mărturisit pe ocolite că într-adevăr cunoaşte unde sînt ascunse timbrele. Dar nu are rost să le folosim, întrucît banii nu valorau mare lucru. Se devalorizau din zi în zi. O parte din timbre le-a vîndut, a construit o casă, nu prea mare, apoi a dat mulţi bani Mariei, fiicei sale. Maria s-a aranjat, cu tot ce-i trebuie, în capitală. Vindea din cînd în cînd cîte ceva din timbre şi perioada crizei şi a foametei a trecut pe nesimţite. Mă miram uneori, văzînd cum sînt demascaţi cei care au colaborat cu fasciştii iar profesorul nu este pomenit niciodată. Poate cei care îi căutau nu au avut dovezi suficiente, sau el nu a dat de bănuit?!

— Dar de Nina de ce n-a avut grijă? a vrut locotenent-colonelul să scoatem discuţia într-altă parte.

— Cu ea este o altă poveste. Sînt convinsă că nu o neglija. O iubea foarte mult şi am credinţa că-şi făcuse planuri mari. Într-o zi, s-a prezentat la el un străin. L-am cunoscut şi eu. A cerut-o în căsătorie şi noi am acceptat, mai ales că şi Nina l-a vrut. Plecarea din ţară a fost o simplă formalitate.

— E destul de bizară apariţia bruscă a străinului. Nu aţi bănuit nimic? Ştiaţi cum a cunoscut-o pe Nina, cum a ajuns să se hotărască să ceară mîna fiicei dumneavoastră?

— Nu aveam bănuieli. Lucrurile se prezentau cît se poate de clare. Mi-a trecut prin minte că

străinul poate să fie prieten sau tovarăș de afaceri cu Carol. Sînt convinsă că spera, prin căsătorie, să pună mîna pe colecțiile de timbre. Mai tîrziu am aflat că era chiar fratele lui Carol. Carol fusese prins după război și condamnat la închisoare pe viață pentru crimele comise în Franța. Șanse de a supraviețui nu prea existau, fiind suferind de cancer. A și murit, de altfel, eliberat după cîțiva ani din detențiune.

— Fratele său...

— Da. Așa se numește. Miller! Încuviință maica.

— Deci domnul Miller care a mai venit pe la noi prin țară. A căutat să intre în posesia timbrelor furate de Carol în timpul guvernării fasciste. Și parcă, ghicindu-le gîndurile, adăugă:

— A venit și aici. Mai ales vara, odată la doi-trei ani. Se plimba prin toată țara, singur. Pe profesor îl ocolea. Nu știu ce mă face să cred că aflase adevărul și că se ferea să afle și mai mult. Altfel, ce l-ar fi împiedicat să-și recapete averea?

— Poate se opunea profesorul.

— Nu e de crezut. Deși în ultima vreme se înhăitase cu o femeie dubioasă, cu care s-a și căsătorit.

— Cu cine?

— Natalia. Profesorul spunea că-i farmacistă, sau medic. O admira, zicînd despre ea că e frumoasă și cultă.

— Și ... dumneavoastră ce părere aveți?

— Despre ce? În viața mireană nu mai există loc pentru mine. Eu mi-am dăruit viața Domnului. Mă străduiam să-i înțeleg și-atît.

— Și totuși...

— Mi-am reproșat simțăminte de femeie, gînduri urîte. Și, știți, e păcat să ai asemenea gînduri. Nu-mi sînt îngăduite. Eu nu puteam să mai fac nimic. Și chiar dacă aș fi bănuit pe cineva, mi-era peste putință să vorbesc. Dar de bănuit am bănuit. Sînt femeie, și sînt convinsă că dumneavoastră și acum credeți că am vrut să mă răzbun. Nu, să nu credeți așa ceva. Așa ceva nu am făcut, ferească sfîntul, dar am bănuit că soția lui ultimă nu este străină de moartea profesorului. Inima? Orice, dar numai inima nu. Mi-am zis că doctorii știu să pună un diagnostic, dar m-am gîndit că mai pot și greși, mai ales atunci cînd nu trebuie neapărat să urmărești un vinovat. Natalia era tînără, frumoasă, așa cum o descria el mereu. De faptul acesta s-au convins cu siguranță și alții. Atunci, ce să mai cauți acul în carul cu fîn? Pentru un om bătrîn, merită despicat firul în patru? Și cînd nimeni nu ți-o cere în mod expres? Iar doamna, nimic de zis, părea onorabilă.

— Părea?!

— Din moment ce eu am credința că nu era onorabilă, spun că părea onorabilă. Nu am văzut-o decît în fotografie, dar instinctul mi-a spus că-i o femeie rea, cu gînduri murdare și dorea dispariția profesorului. Poate că acestea sînt gînduri de femeie nefericită față de rivala care i-a luat locul. Nu trebuie să le luați în seamă.

— De ce nu a încercat atunci să scape mai repede de el?

— Cînd vrei să pui mîna pe o avere ca a profesorului, trebuie întîi să știi cît e de mare, să o

evaluezi. Asta cere timp. În rest, i-a fost ușor, fiindcă profesorul era îndrăgostit lulea, o diviniza.

— De unde deținești asemenea amănunte?

— De la el. Uneori ne mai întîlneam, întîmplător. Întotdeauna mă tachina, aproape răutăcios. Ajunsese să fie prea sigur pe sine, un infatuat. Dragostea îi întunecase mințile. Asta nu mă descuraja cu nimic, că eu nu simțeam insinuările. Totuși...

— În ce fel credeți că a murit?

— Cu siguranță de moarte naturală. Eforturi, petreceri, mîncăruri bogate, vinuri, cafea, tutun. La o anumită vîrstă, toate devin adevărate otrăvuri. Și atunci de ce să bănuim pe cineva anume? Este oare drept?...

Povestea maicii Zenovia se terminase. Părea că vorbise cu ea însăși: își chemase cu glas tare amintirile, frumoase și triste, amintiri care formau toată viața ei, o viață destul de onestă, în care nici mari întîmplări n-au existat, dar nici mari drame. Zîmbea obosit, cerînd parcă puțină îngăduință pentru slăbiciunile ei de femeie.

Ofițerii au sorbit păhărelele cu agrișată, lăudînd priceperea maicii.

În sfîrșit, după două ceasuri, sosise momentul plecării. Pentru ziua de astăzi era destul. Plecau mulțumiți.

Se făcuse seară și pădurea din jurul clădirii foșnea. S-au întors pe același drum, într-o noapte plină de stele. O flacără de sondă, undeva departe, vestea un izvor de viață.

— Ei, căpitane, avem cîteva date. Știm destule despre profesor, despre femeile eventual implicate în această afacere murdară. Ceea ce rămîne să

aflăm este de ce a fost omorîtă Maria Spirescu. Căci de aici am pornit și aici trebuie să ajungem. Poate pentru timbre?! Cine e criminalul? Mai trebuie să descoperim de ce a venit Nina în țară, de ce umblă singură peste tot. Și mai sînt și alte cîteva lucruri de clarificat.

CAPITOLUL XIV

Cu siguranță, căpitanul Trotuș a bănuit la început că este confundat de vecinul de apartament. Fiindcă... ce să mai lungesc povestirea. Era înștiințat că un anume Stoian, pensionar, are ceva deosebit de comunicat miliției și cum s-a gîndit întîi la vecin... Și în timp ce pregătea dușul a format numărul unui vechi prieten de la evidența populației, un căpitan de miliție hazliu dar cunoscător al capitalei și relatîndu-i ce vroia, a așteptat rezultatul.

La scurt timp deținea toate informațiile, în plus a mai purtat o discuție telefonică cu un amic, care de fapt îi era șef, și...

Întotdeauna simți plăcere atunci cînd partenerul respectă ora fixată. De această dată căpitanul Trotuș era obligat, biletul fiind categoric ca la orele

20 să fie prezent în casa profesorului Stoian. Aflase de la prietenul său miliţian că este pensionar încă de la terminarea războiului, că locuieşte singur într-o vilă proprietate personală în strada Siracuza 19 şi că nu are alte rude şi nici măcar un frate vitreg, cum uneori se mai înregistrează în căsătoriile mondene. Dar despre aceasta şi multe altele avea să-şi aducă aminte mai tîrziu, fiindcă punctualitatea se cerea respectată.

Taximetrul l-a scos din impas şi, cu graţia obişnuită, şoferul l-a invitat pe căpitanul Trotuş să-şi inaugureze finalul cursei, oprind maşina chiar în faţa porţii. Neavînd ceva mai bun de făcut, a păşit pe trotuarul frumos întreţinut ce lega poarta de fier forjat de uşa de stejar masiv a locuinţei şi a sunat. Zadarnic. În afara unui ecou stins al clopoţelului, altceva nimic. Vag, auzea muzică. I se părea că este vocea Joséphinei Baker interpretînd celebra ei melodie „J'ai deux amours", cu siguranţă redată pe discul de 25 cm al casei Columbia. Şi gîndind că aşa îi trebuie celui care aleargă după vulpi încercă totuşi clanţa şi constată nu fără uimire că uşa era descuiată şi cu puţină bunăvoinţă se putea trece în interior. Da, cu siguranţă muzica de aici se auzea. Din interior. A păşit într-un vestibul spaţios, în care scaunele cu spătare ajurate l-au cucerit. Motive gotice, cu siguranţă stilul chippendale, ornamente rococo, totul impunea solemnitate dar şi graţie. Nimic nu era aici încărcat, nimic nu obosea ochiul. Singur căuta scuze, pînă la apariţia stăpînului, care de fapt nu a întîrziat mult.

Profesorul era exact tipul de om „cumsecade", mic de statură, grăsuţ, cu o chelie pronunţată, avea încă mersul ager şi privirea atentă.

— Mă scuzaţi, nu aud bine şi soneria asta... mai ales cînd am muzică... Probabil sînteţi...

— Căpitanul de miliţie Mircea Trotuş.

Şi ofiţerul îi arătă legitimaţia pe care profesorul o studie cu multă atenţie şi o înapoie apoi fără grabă.

— Eu v-am chemat. La vîrsta asta a mea îmi este greu să mă deplasez. Şi drept să vă spun nu ştiu dacă totuşi va fi ceva care să vă intereseze. Dar să ne aşezăm undeva. Poftiţi în camera asta... Şi cu paşi uşori, arătă căpitanului o uşă, după care se instalară în fotolii.

Trotuş, cît mai discret cu putinţă, ocoli cu privirea camera. Muzica provenea de la un mag, un Grunding ZK 120... fabricat în Polonia şi răspîndite cu miile la noi şi la care rola ajunsă acum la capăt se învîrtea în gol. Frumos. Cu siguranţă că în urmă cu cîteva minute s-au derulat melodiile lui Brassens şi Brel sau poate chiar Aimé Duval şi apoi...

În rest... camera era destul de mare. Pe perete un singur tablou, care semăna teribil de bine cu „Masă la Sanssonci" de Manzel, despre care căpitanul citise că a ars prin 1945 în turnul Friedrichshain. Lîngă peretele din faţă o masă mică, placată cu marmură, iar parchetul era îmbrăcat cu un covor roşu pluşat.

— V-am chemat, căpitane, să vă depăn o poveste, care mie mi s-a părut a nu fi în regulă. Adică ce să mai lungesc vorba, mi-a mirosit a necinste.

Însă... Vreau să vă tratez cu ceva. Un coniac... Am ceva teribil. Un Metaxa trei stele, original. Zău că face și la vîrsta asta a mea. Ei ce zici?

— Merge. Dar puțin, fiindcă...

Și bătrînul profesor turnă în două splendide păhărușe de cristal, ca apoi să continue...

— În tinerețe am fost profesor secundar și am predat limba română și, așa cum logic face cineva care se preocupă de meserie, mi-am format o bibliotecă, am adunat cu grijă cărți bibliofile și mi-am format cu timpul și o colecție reușită de ex libris-uri. Știi ce este un ex libris?

Și fără a aștepta un răspuns îi înmînă căpitanului o carte cu coperți negre de piele. Era un volum de versuri „Plumb" de Bacovia, apărut în anul 1966, numerotat LXVI, deci un exemplar din cele cîteva zeci — primele — cum se obișnuiește în tirajul bibliofil al ediților deosebite. Examinare sumară dar nici un semn deosebit, nici o semnătură sau vreo notare. Și totuși pe coperta interioară un ex libris. Ex libris? Căpitanul Trotuș auzise ades în ultimul timp, un prieten grafician se oferise chiar să-i execute unul, pe motiv de filatelie, dar lucrurile au rămas ca la început. Răsfoind, văzu pe coperta interioară un ex libris executat cu grijă, avînd două litere N.M. pe fundalul unei bisericuțe de lemn, la care o cruce din pronaus, sfidînd regulile, se arată voit clar și cu insistență. Căpitanul se gîndi neapărat să citească mai mult și să se documenteze complet asupra ex libris-ului, cînd profesorul Stoian, parcă ghicindu-i gîndurile, reluă.

— De fapt ce este un ex libris? Întrebarea era vădit inutilă, astfel că Stoian continuă.

— ... în accepțiune bibliografică, desemnează marca de proprietate, manuscrisă sau tipărită, aplicată pe cărți de către posesorul particular sau o instituție. Ex libris-ul a cunoscut, în timp, diverse forme de prezentare. Colofon notat de copist la sfîrșitul manuscrisului, închinare sau danie, blestem, autograf, pecete, sigiliu, aplicat pe pagina de titlu, timbru sec, ștampilă sau sigiliu, etichetă-heraldic, supralibros aplicat în legătura cărții, pe copertă sau colțuri și pe cotor.

La noi în țară cele mai vechi ex libris-uri sînt cunoscute din secolele XII—XIV, din epoca formării primelor biblioteci mănăstirești și școlare, fiind renumit cel de pe Tetraevangheliarul din 1502, scris pe pergament, din porunca lui Ștefan cel Mare, la Mănăstirea Putna.

În ceea ce privește tehnica de execuție, ex libris-ul poate fi realizat prin reproducere fotografică: clișeu, tratat linear, autotipic, heliogravură, fotogravură, fototipie, fotolitografie, ofset, fotografie, prin scrigrafie, prin litografie, gravură în piatră, prin xylografie, gravură în lemn, plumb, zinc, masă plastică sau prin chalcografie, gravură în metal, oțel, aramă, aquaforte, gravură cu acul — pointe seche, aquatinta, vernis mou, mezzotinto ca și alte procedee mai puțin importante. Să nu te surprindă, dar colecționarii de ex libris-uri organizează periodic congrese internaționale, primul fiind ținut la Kuzstein — Austria în 1953, adresele realizatorilor fiind trecute în cataloage specializate... În volumul ce îl aveți în mînă există un ex libris, probabil al unui colecționar să-l numim „N.M.", deși acest lucru nu mi se pare important.

Căpitanul așează cartea cu ex libris, volumul de versuri al lui Bacovia pe masă și întrebă:

— Ce mă interesează este faptul dacă acest desen simbolic, bisericuța de lemn, crucea au legătură cu proprietarul.

— În toate cazurile, da. Nu se pot realiza ex libris-uri personale, dacă desenul nu exprimă o pasiune a proprietarului de carte: profesia, un hoby al său, o credință. În cazul de față se pare că cel în cauză este preot sau un fanatic credincios.

— Mda . . .

— Ca să știm cui aparține ar trebui să identificăm graficianul. Fiindcă tehnica de execuție am descoperit-o. Gravură în lemn, multiplicată apoi de autor.

— În acest caz, și mă interesează mult, trebuie să aflăm cine a executat ex libris-ul. Fiindcă cu siguranță chemarea noastră aici . . .

— Au desigur legătură. Însă acest lucru nu se poate realiza chiar atît de repede. Trebuie să iau legătura cu ceilalți graficieni, să ne consultăm, fiindcă din cîte am văzut nu pare a fi opera unui autor cunoscut la noi. Totuși . . . Documentîndu-mă am dat peste însemnări despre cel mai vechi ex libris românesc. Un ex libris etichetă, tipărit pe foaie și aparținînd doctorului Ion Calliarchi, medicul stolnicului C. Cantacuzino și al domnitorului Constantin Brîncoveanu. De fapt și domnitorul Constantin Hangerli a avut un asemenea ex libris. Erau executate cu multă pricepere și migală, așa cum de altfel apar și în aceste imagini.

Și profesorul prezentă căpitanului Trotuș o întreagă colecție de ex libris, asemănătoare ca aspect cu o colecție filatelică.

— Ce am urmărit a fost să găsesc perioada cînd a fost executat ex libris-ul pe care vi l-am arătat. Am umblat cum este firesc la contemporani. Lucrul nu a fost ușor, deoarece de pe acum sînt înregistrați numeroși graficieni în aproape toate țările lumii, România avînd de asemeni nume de primă mînă. Și începutul am crezut că este bine să-l fac cu graficienii români. Și nu am greșit. Am consultat pe cei din capitală, din Brașov, adică tocmai acolo unde sînt și cei mai numeroși, și treptat s-a făcut lumină. Verdictul a fost categoric. În nici un caz ex libris-ul respectiv nu aparține unui grafician din cei să le zicem consacrați în această artă și care mai sînt în viață. Concluzia a fost cu atît mai greu de însușit cu cît această carte bibliofilă pe care a fost aplicat era o ediție din anul 1966 și deci . . . Era firesc să cred că ex libris-ul respectiv a fost executat în jurul anilor, hai să zicem după 1960. Acest lucru era imposibil. Nimeni din specialiștii cunoscuți nu știa și nu-mi putea furniza nici o relație asupra autorului. Cîteva date însă erau sigure. Ex libris-ul fusese executat prin gravură în lemn, cu certitudine multiplicat de autor în tiraj limitat, poate chiar într-un exemplar. Aceasta nu are însă o însemnătate deosebită, cu toate că în asemenea cazuri trebuie să știu cîte exemplare s-au tras, dacă modelul gravat a fost sau nu distrus și mă rog cine l-a executat.

Și investigația a continuat în acest mod. Dru-

mul nu ducea nicăieri. Şi atunci un grafician cunoscut mi-a lansat ideea cum că exemplarul în cauză fost confecţionat special, că de fapt nu este opera unui maestru, ce mai, în concluzie nu este de fapt un ex libris. Adică nu este ceea ce v-am explicat.

Confecţionat cu o tematică anume, legată de profesia proprietarului sau care să exprime nota de personalitate a titularului. Deci ex libris-ul respectiv în nici un caz nu ne dă informaţii privind preocupările, preferinţele, formaţia intelectuală, concepţiile şi stilul de viaţă al posesorului. Şi dacă nu ne redă nimic din acestea, atunci de ce a fost confecţionat?

Profesorul ciocni păhăruţul cu coniac şi încet, parcă mai liniştit, continuă.

— Înseamnă că acest ex libris reprezintă de fapt un simbol, o hartă executată cu un anumit scop. În nici un caz pentru autor. Mai degrabă pentru cineva căruia îi era destinată găsirea unui mesaj, a unei colecţii, poate altceva şi atunci revenim la numărul de exemplare. Categoric a fost tras un singur exemplar. Dar mă întrebam, originalul, gravura în lemn se mai găseşte? Poate da, poate nu. Sînt înclinat să cred că nu, fiindcă ce va urma, poate pentru dumneavoastă, va fi o confirmare. Acest ex libris, de fapt o hartă, reprezintă cu siguranţă locul unde este ascuns ceva de importanţă deosebită.

Şi gîndurile căpitanului zburară fără voie la ancheta în curs, de fapt la acel răspuns căutat de toţi. Deci, se cerea să fie găsită bisericuţa de lemn şi apoi amănuntele se puteau identifica la faţa locului.

Ghicindu-i gîndurile, profesorul continuă.

— Este limpede. Trebuie să mă documentez şi să găsesc acea bisericuţă de lemn. Dar la vîrsta asta a mea deplasările... Ştiam că în Maramureş bisericuţele de lemn sînt răspîndite peste tot şi sînt descrise, redate cu multă precizie în publicaţiile fostei comisii a monumentelor istorice, patronată cîndva de cunoscutul istoric de faimă mondială Nicolae Iorga.

Trebuia să umblu la arhive, să găsesc bisericuţe. Şi să ştii că din cîte cunosc, nu pare o ficţiune. Gravura, chiar executată cu puţină stîngăcie, care trece neobservată pentru un nespecialist, redă o lucrare reală. Există riscul ca, între timp, lemnul să fi devenit orice, deşi asemenea monumente se bucură la noi de atenţia cuvenită. Cineva a executat acest desen-hartă. Însă acel cineva nu era oricine. Avea talent la gravură, cunoştea valoarea unei cărţi, ştia ce este un ex libris şi atunci ideea s-a materializat. Totul a fost excelent. Ce avea de ascuns l-a aranjat cu grijă lîngă crucea aceea din pronaus sau în apropiere şi ca să nu piardă urma a lăsat mărturie peste generaţii însemnul de carte. Judecînd în acest fel înseamnă că cel în cauză nu a ascuns acel ceva pentru sine, fiindcă nu avea sens să-şi noteze locul, a ascuns şi pentru altul. Şi, ajungînd aici, bănuiesc că răbdarea a atins apogeul, mă vei întreba, stimate tovarăşe ofiţer, care este de fapt motivul chemării dumneavoastră.

Oare un bătrîn are dreptul ca, dezlegînd enigme, făcîndu-şi tot felul de presupuneri, să răpească din preţiosul timp al ofiţerului de miliţie, numai... repet, să-i depene nişte presupuse...

— Ei, nu trebuie pusă niciodată problema chiar așa, tovarășe profesor. Fiindcă de foarte multe ori, situații destul de grave, uneori care lîncezeau de mult, au fost dezlegate cu concursul și sprijinul cetățenilor cinstiți ai patriei noastre.

— Atunci să continui. Toate aceste lucruri la care am ajuns de curînd mi s-au părut stranii numai atunci cînd s-a prezentat la mine acum cîteva zile o pereche nu prea tînără și care să spun drept nu sta chiar bine cu limba noastră. Nu mi-a fost greu să aflu că erau străini, dar acest lucru nu a declanșat semnalul de alarmă decît atunci cînd m-au întrebat dacă sînt dispus să vînd biblioteca, dacă am hărți, desene ... că îmi oferă oricît ...

Căpitanul Trotuș aștepta nerăbdător urmarea.

— O bună parte din cărți, împreună cu tabloul pe care îl vedeți aici expus le-am cumpărat în urmă cu ani de la profesorul Anghel, un bătrîn care într-o perioadă o ducea cam strîmtorat. De fapt cele mai multe le-am achiziționat de la fiica sa, o doctoriță sau farmacistă, nu știu exact ce este, Maria Spirescu, care să fiu sincer nu exagera la preț.

Era momentul suprem și căpitanul Trotuș numai urechi aștepta urmarea. Sorbi tot păhărușul și profesorul, înțelegînd în anume fel gestul, umplu un altul.

— Bun coniacul. Fac grecii ăștia ceva ... de te unge la inimă.

— Așa-i, tovarășe profesor. Așa-i.

Numai la coniac însă nu se gîndea căpitanul.

— Și, cum vă spuneam, se interesau de toate, dar revenea mereu la hărți, la desene. Măi să fie,

cu ăștia sigur este ceva. A fost suficient ca să mă întrebe cîte cărți am cumpărat de la profesorul Anghel ca lucrurile să se limpezească. Precis ăștia caută ceva. Drept să vă spun atunci nu am intrat în panică, fiindcă nici nu aveam de ce. Am dat totul pe o întîmplare, deși nu știam de unde aflaseră străinii că în urmă cu ani și, mai recent, am cumpărat multe cărți de la profesorul Anghel și de la fiica sa.

Vă spun că a doua zi aproape uitasem întîmplarea, cînd, căutînd un dicționar medical, că de sănătatea mea mai face feste, am dat peste un pachet de cărți pe care mi l-a lăsat Maria Spirescu în custodie, cu rugămintea să le țin, tot în bibliotecă, dar că poate odată mi le va arăta, fiindcă sînt niște amintiri. Și în nici un caz să nu le arăt sau să le dau altcuiva.

— Este mult de atunci?

— Nu sînt doi ani ... Însă, ce mă gîndesc, dacă străinii ăștia urmăresc ceva și vă spuneam hărți, desene, oare nu o fi în legătură cu pachetul? Știam telefonul de acasă al fiicei profesorului Anghel și am căutat-o zile la rînd, dar nici un răspuns. M-am gîndit că o fi plecată că de ... cînd într-o seară mă trezesc cu ...

— Străinii ...

— Nu. Adică da, dar era numai doamna.

— S-au recomandat?

— Da, însă nu am reținut. Și din nou aceeași discuție. Că sînt amatori de o bibliotecă serioasă, că doresc să achiziționeze timbre românești, că plătesc oricît și, deși refuzul meu s-a repetat, insista.

Mai mult, m-a întrebat dacă și fiica profesorului mi-a vîndut ceva în ultima perioadă... Și ca să nu lungesc vorba, după plecarea musafirului, am făcut din nou numărul fiicei profesorului Anghel, și neprimind nici un răspuns, am desfăcut pachetul, deși comiteam undeva...

În acest timp profesorul se ridică și luînd de pe un raft cîteva caiete albe le înmînă căpitanului.

— În pachet erau numai caietele astea albe, nescrise și în plus cartea pe care o aveți alături. Volumul „Plumb" de Bacovia cu acel ex libris interior, despre care v-am povestit atîtea.

Toate, dar absolut toate, m-au făcut să ajung la concluzia de la început. Trebuia să anunț miliția. Nu v-am telefonat, fiindcă prietenul meu, arhitectul Vîlsan, cu care uneori joc șah, și-a asumat această sarcină. Dar... știți, nu i-am spus despre ce este vorba. Credeți, deci, că v-am deranjat în zadar?

— În nici un caz, tovarășe profesor. Vă rog să-mi cedați aceste caiete, cartea, ambalajul, dacă este cazul vă dau o chitanță, deși să...

Căpitanul Trotuș se opri, nu avea rost să-i vorbească despre moartea Mariei Spirescu, așa că...

— Nu spuneți la nimeni nimic și în cazul cînd străinii vor mai veni este bine să mențineți aceeași comportare ca pînă acum. O să trec pe aici peste cîteva zile. Aveți aici și un număr de telefon dacă este ceva urgent. Mă sunați și, dacă nu sînt, lăsați ce aveți de spus celui care răspunde, ca să-i comunice căpitanului Trotuș.

Și în gîndul său căpitanul reținu că trebuie neapărat să apere viața bătrînului profesor, fiind

convins că acum vizita nu se va mai repeta decît în altă manieră...

— Vă mulțumesc încă o dată, tovarășe profesor. Vă rămîn îndatorat pentru coniacul grecesc, și...

— Și eu rămîn mulțumit că nu v-am purtat pe drumuri în zadar.

Era noapte și căpitanul nu mai putea să întîrzie. Convins că nu are în spate nici un urmăritor, se opri la un telefon public și de acolo dirijă totul. De abia cînd auzi la celălalt capăt finalul „Da, am înțeles, executăm", se liniști și simți cum coniacul grecesc îi încălzește corpul. Era final de toamnă și răcoarea nopții începea deplină.

CAPITOLUL XV

În aparență multe probleme apăreau clare. Și gîndul căpitanului Trotuș zbură către locotenentul major Dan Micu, care împreună cu doi tineri locotenenți din ultima promoție aveau sarcina să viziteze acea bisericuță de lemn, redată de ex libris-ul predat de profesorul pensionar Stoian.

Totul sau aproape totul a fost real. Și după o muncă calificată, bisericuța de lemn a fost iden-

tificată. Dar nu în Maramureș, ci în județul D., într-o mică așezare montană, lîngă o șosea care coboară din munți, mergînd pe o vale adîncă al cărui rost nu poate fi decît acela de a strînge apele răzlețe. Nefiind destinată cultului, închisă de ani, ofițerii au mers în tovărășia secretarului Consiliului popular local și al miliținului comunei.

Pitulată printre copaci înalți, bisericuța avea pridvor deschis, sprijinit în față pe patru coloane simple. Probabil pentru a fi curată, un parapet mărunt de scînduri, marcat cu ostrețe, lega între ele coloanele și laturile pridvorului. Fundația din piatră înaltă de aproape un metru, susținea pereții alcătuiți din patru bîrne late, încheiate la capete, din care una, cea mai de sus, din fațadă, îmbina și grinzile care făceau legătura dintre pridvor și naos. Acoperișul de șindrilă, în pantă repede, este tăiat de un pătrat prin care își face loc turla de scînduri.

S-au apropiat cu toții de ușa tăiată în două bîrne. Pronausul, mic, era despărțit prin două bîrne, deasupra cărora erau patru arcade: două de o parte și două de alta a ușii de intrare în naos, de unde se vedea în biserică. Sculptat, în formă de funie, cu un ornament spre interior, avea pe cealaltă parte niște rozete și un grilaj prins de o serie de coloane, din care una era întreagă și apărea pe ea, în mărime naturală, o cruce. Și pe toți sfinții de aici și de aiurea că era copia fidelă a celei de pe ex libris-ul cu pricina. Și ce a urmat a fost simplu. Fiindcă, cei doi tineri locotenenți, Victor și Puiu, știau să-și facă meseria.

Chiar sub inscripția zugrăvită, dar păstrată încă bine: „din mila lui Dumnezeu și din darul Duhului

Sfînt ne-am învrednicit de am înoit aceste icoane într-această biserică, în zilele acestor oameni: Iutrie popa satului, Măriuca, popa Lup, Mărincă, Costan, Buda, Matei, Bud, Ursul, Vasile, Dunea", — găsiră ascunsă într-o săpătură o casetă metalică bine conservată, cu siguranță de argint. Cu toate că nu aveau rost alte investigații, ofițerii trecură la treabă.

— Credeai, mă tovarășe Vasile, că o să apară asemenea lucruri pe la noi?

Era secretarul Consiliului popular, care se adresase plutonierului de miliție.

— Păi de, tovarășe secretar, nu prea credeam. Dar ce dracu, doamne iartă, au ascuns acolo?

Locotenentul-major Dan Micu știa cu siguranță ce va găsi. O privire sumară și . . . întocmind procesul-verbal, menționă telegrafic: Două coli de cîte 192 mărci și una a 200 mărci reprezentînd pe Alexandru Ioan Cuza, fiecare marcă cu valoarea de 5 parale, albastru, ștampilate. Fiindcă alte amănunte nu avea atunci de unde să le știe.

CAPITOLUL XVI

Venise ora socotelilor. Ca de obicei, discuția a început în cabinetul colonelului. În consfătuirea restrînsă, numai ofițerii. Colonelul avea ochii obo-

sîți, vocea severă și tristă. Nu se ridică în picioare cînd vorbi.

— Aș dori să înceapă Trotuș raportul. De acord?

— Tovarășe colonel, așa cum se știe, am început lucrul pe litoral. O mare parte a enigmei se găsea acolo.

— Și încă se mai găsește. Nu? se adresă, amar, colonelul.

— Și. Poate chiar finalul. Exprimarea de-acum este cea mai corectă.

— Da, tinere ofițer, am înțeles. Și . . .

— Trebuia acționat cu mult tact și rapid. Orice clipă era prețioasă. Și, așa cum s-au desfășurat lucrurile mai tîrziu, a reieșit că nu ne înșelasem.

— Măi Mircea, în munca noastră succesul stă atunci cînd prevenim răul. Or . . . Restul nu ne mai dă dreptul la laudă.

— Bine și așa, tovarășe colonel, deși cu prevenirea nu era numai . . .

În cabinetul colonelului Lazăr Nicolae, întreaga echipă operativă urmărea . . . Locotenentul-major Dan Micu intuia că va fi ultima. Ultima în cazul Spirescu, în acest furnicar denumit de toți „Diamante în umbră". Privind la șef, îi văzu încrederea nemărginită în subalternii lui, în acești lucrători gata oricînd să depună totul pentru apărarea bunurilor statului, a vieții oamenilor.

— Tovarăși, poate ar fi necesar, înainte de acțiunea finală, să facem puțină ordine. Nu va fi greu fiindcă în afară de faptul că fiecare din cei care au acționat în problema „Diamantelor din umbră" sînt prezenți, avem acum aproape toate datele. În plus, suficiente probe materiale. Deci: un omor în ora-

șul A. Maria Spirescu este ucisă. La autopsie, se constată că s-a întrebuințat o otravă puternică, din grupa Paration, că, profitînd de faptul că individa consuma zilnic alcool, sarcina asasinului a fost destul de ușoară. Mobilul crimei? Cunoștea locul unde se aflau ascunse obiecte prețioase, mai precis, timbre rare. Între timp însă, unele valori au dispărut. De ce sînt căutate tocmai peste atîția ani?

Iarăși a fost o întrebare, care ne-a dat puțin de furcă, dar care s-a clarificat: pentru că infractorii nu vedeau posibilitatea valorificării prin speculă.

De la planuri generale, indivizi lipsiți de orice scrupul, au trecut la fapte. De ce este ucisă, totuși, Maria Spirescu?

Putea foarte bine să primească partea respectivă din bani și lucrurile ar fi decurs normal. Dar ea nu voia să cedeze nimic, nu dorea să împartă cu nimeni. Poate că se gîndise singură la valorificare. Dacă nu cu certitudine, punctul acesta de vedere i-a fost fatal Mariei Spirescu. Fiindcă noi știm că Maria Spirescu ne-a anunțat. Știm noi, dar ceilalți nu. Și de aici . . . Cuiva i-a venit ideea. Maria Spirescu reprezintă o adevărată mină de aur, sute de mii de lei valută, timbre foarte rare. Însă șmecheria cu timbrul lipit sub un altul, pe o banală carte poștală, nu a fost ingenioasă și deci a fost ușor descoperită. De unde poseda ea toate averile astea? De la tatăl său, profesorul Anghel, cel care, înhăitat cu hitleriștii, a furat în mod criminal avutul unor cetățeni persecutați de fasciști. Dar Maria Spirescu mai avea o soră, pe Nina. Vitregă sau nu, contează mai puțin. Călugărița și Natalia, soția profesorului, nu le-au dat mare atenție și nici nu le-au copleșit cu prea

multă dragoste. Amîndouă îl iubeau pe profesor, și călugărița și Natalia, prima poate mai puțin dezinteresat, a doua însă pentru avere, cum s-a și întîmplat, de altfel: însușindu-și-o. Cît anume? Exact nu se cunoaște, însă nu prea mult, fiindcă, în afară de ceea ce noi am găsit la Maria Spirescu, restul a fost fie valorificat, fie că se află la noul domiciliu al Nataliei din C., fie înstrăinate de către decedatul doctor Irimescu. Și cum Nina era sora Mariei, ce s-a gîndit aceasta?

Venind în țară, nu i-ar strica să-și rotunjească puțin contul. În ce mod? Transferînd peste graniță timbrele, poate chiar ceva mobilier vechi. Însă, socoteala făcută în străinătate aici s-a dovedit himerică. În ziua cînd sosește, Nina constată moartea surorii vitrege, Maria Spirescu. Vă amintiți ce ni s-a raportat de la crematoriu? La aflarea vestei mai degrabă s-a bucurat. De ce? Nu pentru că putea să intre mai ușor în posesia bunurilor, ci pentru că își dădea seama că soră-sa reprezenta un pericol. Lucrurile, deci, se precipitau. Se cerea urgență, acțiune rapidă. De unde era Nina la curent cu toate? Bineînțeles că prin doctorul Irimescu, vechi cunoștințe. De fapt, Irimescu era puntea de legătură între Nina și Maria Spirescu, pentru aranjarea transferului de valori. Ne-a sugerat această pistă chiar dezvăluirile chelnerului din A., acel bătrînel care a reținut o convorbire, aparent banală.

Pînă atunci, știam de ce și cu ce a fost omorîtă Maria Spirescu. Nu știam de către cine. Logic, ar fi fost, exceptînd-o pe Nina, să-l bănuim pe doctorul Irimescu, ca să intre în posesia timbrelor, să le păstreze la dispoziția sa. Dar era periculos totuși

pentru el, căci de existența acestor lucruri știa Nina. Atunci? Mă urmăriți, tovarăși ofițeri?

— Da, tovarășe colonel, sîntem numai urechi.

— Să lăsăm concluzia fără concluzie. Să urmăm o altă pistă. De toate acestea nu știau însă numai ei. Mai știau poate și administratorul Teodor Mincu, fostul felcer de spital, paznicul Mocanu Cornel, fostul farmacist și femeia de serviciu, Popa Valentina, fostul director al spitalului, doctorul Dan Georgescu. În plus, Natalia Anghel, Nina Miller, soțul acesteia, doctorul Irimescu. Deci, în afara celor bănuiți inițial, oricare din ei putea s-o omoare pe Maria Spirescu pentru jaf. Clar?

— Clar, tovarășe colonel.

— A trebuit să umblăm pe multe piste și să căutăm pe cea mai concludentă. A durat puțin, s-au făcut eforturi mari, dar... pe cine trebuia să suspectăm? Micu și Trotuș fac zeci de presupuneri, unele verificate ca bune. Între timp însă doctorul Irimescu moare. Mai precis: este ucis. De cine? După toate aparențele de o femeie, identificată de oamenii noștri, dar atunci cînd ar fi trebuit nebăgată în seamă. Cum a fost posibil? Se cunoaște acum. Doctorul, alcoolizat, timorat, urmărit, fusese o victimă sigură. Nu vă aduc reproșuri, fiindcă nu se putea bănui finalul dramatic, însă trebuia să vă dați seama că Nina știe ceva, că tocmai de aceea l-a pus în gardă pe Irimescu, dar doctorul nu era fricos și nici nu prea l-a interesat, n-a luat în seamă. El se temea de noi, nu de aliații săi. Să mergem mai departe.

În alt loc, tot pe litoral, un ofițer al nostru și

inginerul Grigore petrec ceasuri minunate împreună, și acesta, sincer, ne spune destul.

Mai departe deci. Nina venise în țară să ia valorile, află că Maria Spirescu e ucisă, știe cine sînt asasinii, dar nu mai poate interveni, fiindcă... Vă amintiți și de mărcile găsite de locotenentul-major Dan Micu. Sînt emisiuni veritabile, așa cum au stabilit experții, din anul 1865, luna ianuarie, ziua 9/21, din timpul lui Alexandru Ion Cuza, purtînd în oval legenda „Poșta română" pe verticală și „franco" jos, pe orizontală. Valoarea scrisă în litere, cinci parale, iar în cele patru colțuri, valoarea în cifre. Hîrtie obișnuită la o coală și vărgată la alta, a slujit litografierii mărcilor la Litho S. Sander et. comp. București. Tiparul colorat, respectiv albastru, iar mărcile nedantelate, ambele coli fiind obliterate, au la cotele actuale valoarea de 2.000 lei fiecare, deci cam aproape opt sute mii lei. Și dacă ținem seamă că sînt în coli, valoarea acestora este incomparabil mai mare. Deci, stimați colaboratori, iată ce căuta musafirul nostru Miller și frumoasa sa soție Nina, dar planurile lor au fost dezvăluite la timp. Deși surori, Maria Spirescu a preferat să ne avertizeze, pentru ca valorile să rămînă acolo unde au fost create.

— Bine, tovarășe colonel, dar de unde a știut Miller că secretul ascunzătorii, după moartea Mariei Spirescu se află la profesorul Stoian?

— Asta a constituit și pentru mine și căpitanul Trotuș o enigmă la început, pe care însă am dezlegat-o repede. Profesorul Anghel era foarte meticulos, în plus își nota toate, inclusiv la cine a vîndut cărți, tablouri, lucrări de artă, caiet pe care de

altfel îl avem acum luat în urma percheziției bagajelor „simpaticilor" noștri turiști. Așa că adresa a fost ușor de găsit, cît despre legătura cu Maria Spirescu... O să avem acum niței de furcă, dar ne vor ajuta și oficiile pentru ocrotirea patrimoniului cultural național, recent înființate. Cît privește pe Miller, în afara unor icoane pe sticlă, luate prin vicleșug și despre care ne-au sesizat la timp, nu am găsit alt cap de acuzare. De altfel la eliberarea ordinului de percheziție dat de procuratură, mai știm că aceste icoane sînt falsuri, așa că... dar un mic concediu la noi... nu-i strică. Urmarea vine perfect. Inginerul Grigore face bine că mărturisește ce crede. Dar concluzia nu apare. Știm ce urmăreau fiecare. Ce interese îi legau pe toți. Dar cine a pus mîna pe o parte din valori, cine a omorît-o pe Maria Spirescu? Aici au rămas neclare punctele. Iată însă că, la interogatoriu, o fotografie este recunoscută de toți.

De fapt este singura imagine la care duc toate firele. Merită să-i dăm atenție. Mărită, desigur, dar trebuie să fim foarte atenți, fiindcă, așa cum merge ancheta, este posibil orice. Pînă acum lucrurile decurg normal. Nu mai moare nimeni, nu apar alte aspecte. Inginerul Grigore, casa profesorului pensionar Stoian sînt atent supravegheați de oamenii noștri. Ceilalți unde se găsesc? În orașul A., trăiesc împreună: Popa Valentina, Mocanu Cornel, Mincu Teodor, la București alții, cît despre Miller, adevărată ușă de biserică, exceptînd cele pe care vi le-am comunicat. Nimeni în fond nu a declarat mare lucru. Nici măcar să revină la declarații, exceptînd cazul inginerului. De ce? Pentru că atunci fiecare a mințit, se cunoșteau, și fiecare bănuia că acolo

s-au comis fărădelegi. Fiecare dintre ei avea un trecut dubios, care trebuia ascuns. Se temeau de pedeapsă, se temeau de faptul că declarațiile lor vor fi verificate, că vor ieși la lumină altele și altele, fiindcă și în zilele noastre ei se îndeletniceau cu mici învîrteli: Mincu mai făcea pe doctorul, vara se întîlneau în stațiune și înșelau pe cei veniți la odihnă. Cum? În diferite feluri: lucruri din pachet trimise de Nina, medicamente, consultații savante, locuri mai bune la vile, bineînțeles pînă le-a venit ideea valorificării în străinătate a timbrelor. Dar nu am lămurit cine a omorît-o pe Maria Spirescu și pe doctorul Irimescu. Vă spuneam că lucrurile erau pe cale să se liniștească, dar oamenii noștri ne anunță că paznicul Mocanu a dispărut. Dispărut pur și simplu. Fără urmă, cei care îl supravegheau nu au putut da nici o relație. Iar noi pentru asta sîntem aici, să procedăm în așa fel încît . . .

CAPITOLUL XVII

Apartamentul Nataliei Anghel se afla într-un bloc frumos de piatră, orientat cu fața spre marea magistrală a litoralului. Cînd grupa operativă a

ajuns, totul părea la locul lui. S-a hotărît să urce locotenentul-major Dan Micu. Era inutilă o intervenție ferită, deși se căuta să nu se creeze discuții printre locatari. Au sunat lung, dar nici un răspuns.

— Tovarășe căpitan . . .

Ușa era descuiată. Au intrat într-un hol destul de mare. Erau numai ochi și urechi.

— Ce liniște! De cimitir.

— Fii atent, Dan. Pregătește pistoletul. Cine știe?!

Micu deschise cu destulă atenție ușa spre camera din mijloc. În același timp, un glas pierdut sparse singurătatea:

— Ați învins.

Prudența cerea mare atenție. Întins într-un fotoliu, se afla . . . Mocanu Cornel.

— Aici sînt. M-a surprins cum de nu mi-ați dat de urmă pînă acum. Dar pe Natalia n-o mai prindeți, a plecat. A plecat pe un drum fără întoarcere. Cum, de altfel, am să plec și eu, în curînd. Boala asta afurisită, cancerul ăsta m-a dat gata.

Glasul îi devenea tot mai stins și tărăgănat.

— Eu am ucis-o pe Maria. I-am luat totul. Îmi reușea întocmai planul, dacă nu interveneați voi. Dacă . . . Nu reușeați voi singuri, n-aveți grijă! Dar parcă toată lumea era cu voi!

— Și doctorul Irimescu?

— Pe el l-a dat gata Natalia. Nu ținea la el. Cu mine voia să treacă dincolo. Dar n-a avut parte. N-am izbutit.

— Dan!

Locotenentul major a tresărit. S-a gîndit, cu siguranță, la același lucru: Natalia plecată . . .

— Repede, ăsta să fie dus la spital! Dar am o presimțire sumbră. Natalia! S-a dus la profesorul Stoian! Speră să găsească acolo totul!

* * *

Cînd deschise clasorul, un album plin cu timbre, adevărate diamante, mîinile profesorului tremurau. Cu greu își potrivea ochelarii și, murmurînd, admira bogăția adunată din toate ungherele lumii. Prinți decedați, faună și floră, sute de mărci, cu chenare volatile, cu zimți poetici, reproduceri din tablouri celebre îi produceau fiori. Erau miniaturi în cele mai diverse culori, avînd colorit în alb, brun-gălbui, albastru-cobalt, carmin-liliachiu, galben-oliv, negru-violet, roz-portocaliu, verde de mare. Colecția nu era valoroasă și nu era alcătuită după criterii științifice, fiindcă și aici o anumită ordine își are rostul ei. Dar bătrînul profesor ajunsese să fie obsedat de gîndul de a aduna cît mai mult. Începuse să strîngă cărți, apoi să le selecteze, să caute ediții bibliofile, apoi tablouri și cîteodată, în ultimul timp, aproape continuu să adune timbre.

Le căuta cu migală, cu pasiune și pentru nimic nu le-ar fi înstrăinat. Acesta a fost dealtfel și motivul pentru care a apelat la ajutorul miliției, convins fiind că suspiciunea sa avea temei solid. Și, după întîlnirea cu căpitanul Trotuș, bănuiala a devenit realitate. Intuiția sa nu a dat greș. Era mereu frămîntat.

Fiind într-o continuă încordare, ajunse ca și suprema plăcere de colecționar să-i fie umbrită. Starea de așteptare, într-un fel adevărat chin, îi producea insomnii. Luă un calmant, apoi altul și treptat totul fu cuprins într-o plasă de întuneric. Și liniște. Mai ales liniștea îl îngrozea.

Nu putea să se dezmeticească și gîndurile îl veneau greu. Deși încerca să judece, nu era în stare. Parcă avea mîinile și picioarele legate. Ideile nu se înlănțuiau, capul îi vîjîia, trupul îi era cuprins de tremur.

Setea îi uscase gîtul, frigul îl înțepenise. Auzea ca prin vis chemarea telefonului. Oare cine să fie? Miliția sau străinii aceia care vor să pună mîna pe colecția sa? Acum făcea eforturi disperate să se apropie de telefon. Avea impresia că mîinile i se umflaseră, că articulațiile îi crescuseră. Orice efort era un junghi de durere și un cumplit sentiment de neputință. Un singur gînd îl domina: cu orice preț trebuia să ajungă la telefon. Dacă îl căuta căpitanul Trotuș trebuia să-i răspundă că este prezent. Că nu a apărut nimic nou. Dacă nu era însă căpitanul? Erau gînduri învălmășite și lăsate fără răspuns.

Întunericul se lăsă complet, ideea de timp dispăru. Ceasul putea fi cît o zi, sau cît o secundă. De afară nu răzbătea nici un zgomot. Numai capul îi vîjîia, ca o mașinărie defectă. Febra îl făcea să gîndească încîlcit. Telefonul amuțise... Nu a știut cît a durat starea aceea de necunoștință.

S-a trezit, lucid, zdruncinat de febră. Dintr-o dată a întrezărit în vestibul, vag, o lumină, probabil de lanternă, o fîșie îngustă, anemică, galbenă... și pași, pași ușori care se apropiau. Întrebările reve-

neau. Necunoscutul sau necunoscuta s-a apropiat, luminîndu-l la față.

— Dormi, profesore, dormi?!

Ce păcat că nu mai era tînăr. Acum era momentul. Fulgerător îi putea aplica o lovitură, un Ashi, cu ajutorul piciorului, apoi așa numitul Maegeri și... în cîteva secunde totul ar fi devenit liniștit. Dar la vîrsta asta? Nici vorbă. Nu mai putea fi sigur de renumita figură Suri-age, aplicată de-a lungul feței adversarului. Trebuia să aștepte liniștit.

— Ei, profesore, nu răspunzi? A venit momentul să discutăm altfel. Serios. Nu am timp să aștept. Vreau să-mi dai repede tot ce ai luat de la profesorul Anghel, de la fiica sa. Tot, absolut tot. Auzi?

*

Căpitanul Trotuș primi apelul prin radio. Era înștiințat că o femeie s-a strecurat în locuința profesorului Stoian. În drum spre strada Siracuza 19 se întreba dacă nu cumva o mică greșeală, o întîrziere a ofițerului va face ca profesorul să... Dar alungă gîndurile sumbre.

Restul? Restul l-a auzit din raportul locotenentului de miliție Tomescu.

— Cînd am deschis ușa, profesorul mă privea cu ochii dilatați. Pumnalul aruncat spre noi de Natalia Anghel nu și-a nimerit ținta. Somată, Natalia nu a mai făcut nici un gest.

— Vă mulțumesc, se auzi și vocea slabă a profesorului.

Afară cădeau lin primii fulgi, așternînd peste pămînt un covor alb, de mătase sclipitoare.

Redactor: AL. JEBELEANU
Tehnoredactor: IOAN I. IANCU

Bun de tipar: 20. XI. 1975. Apărut: 1975.
Coli de tipar: 4,125. Tiraj: 74 000+90.

Tiparul executat sub comanda nr. 470 la Intreprinderea poligrafică „Crișana"
Oradea, str. Moscovei nr. 5.
Republica Socialistă România